T016 BD VII 207 Kinh Tạp Thí Dụ

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 207

KINH TAÏP THÍ DUÏ Söu taäp: Tyø-kheo Ñaïo Löôïc.

1. Chuøa Töôùc ly, thaày daãn chuù Sa-di xuoáng nuùi.
2. Thaùnh vöông sinh chín traêm chín möôi chín ngöôøi con.
3. Anh em ñeàu laøm Sa-moân.
4. Nhaïc só treû sieâng hoøa nhaïc.
5. Thaày Tyø-kheo bò ñuoåi.
6. Toân giaû Muïc-kieàn-lieân vaø ñeä töû töø Kyø-xaø-quaät haï sôn.
7. Boà-taùt Hyû Caên.
8. Thôï ñieâu khaéc cuøng nhaø hoïa só.
9. Nhaân duyeân vôï Ñaïi Ca-dieáp.
10. Sö huynh öa Thieàn, sö ñeä thích Ña vaên.
11. Ngaøi La Vaân Chaâu.
12. Roàng laøm möa.
13. Ñi trong ñaát thanh tònh cuûa chuùng Taêng.
14. Xaû boû nöôùc giaûi cho quyù nhaân.
15. Ñöùc Phaät cuøng ñeä töû vaøo Xaù-veä khaát thöïc.
16. Ngöï y trò beänh cho nhaø vua.
17. Möa ñoäc.
18. Nhaân duyeân A-tu-la.
19. Hoaøng töû vaøo nuùi tu haønh.
20. Röøng nai.
21. Thi-lôïi-caàu-ña.
22. Ñeán nhaø Baø-la-moân khaát thöïc.
23. Ngöôøi nhaø queâ.
24. Ñoïc chuù caûm hoùa roàng.
25. Taûng ñaù giöõa ñöôøng vaø chuyeän ñaàu vaø ñuoâi raén tranh nhau.
26. Thôï saên baét chim.
27. Naêm traêm löïc só laøm Sa-moân.
28. Ba nôi nöông töïa vöõng chaéc caàn yeáu.
29. Baùn söõa (ñaëc) ñeå nuoâi soáng. 30. Naêm traêm thöông khaùch vaøo bieån tìm cuûa baùu. 31. Nhaân duyeân kieáp taän löûa thieâu vaø nhaân duyeân quyù nhaân laø Tyø-kheo-ni. 32. Coû caây ñeàu coù theå laøm thuoác. 33. Ñoà teå treû. 34. Ñöùc vua öa boá thí. 35. Roàng giöõ nöôùc möa. 36. Nhaân duyeân Thaùnh vöông ñöôïc xe baùu kim luaân. 37. Phaïm vöông soáng laâu. M 1- Ngaøy xöa ôû chuøa Töôùc ly coù moät vò Tyø-kheo laø baäc tröôûng laõo ñaõ ñöôïc ñaïo quaû A-la-haùn. Thaày cuøng vôùi chuù

Sa-di ñi vaøo thaønh thaêm vieáng. Y, bình baùt vaø caùc vaät duïng naëng chuù mang theo sau haàu thaày. Chuù Sa-di ñang ñi treân ñöôøng suy nghó: “Con ngöôøi sinh ra trong theá gian khoâng ai laø khoâng chòu khoå. Muoán ra khoûi noãi khoå naøy neân tu theo ñöôøng loái naøo?”. Chuù suy nghó tieáp: “Ñöùc Phaät thöôøng taùn thaùn Boà-taùt laø thuø thaéng, ta nay neân phaùt taâm tu Boà-taùt haïnh.” Khi chuù suy nghó nhö vaäy, vò thaày duøng tha taâm thoâng bieát roõ yù kia. Thaày noùi vôùi chuù Sa-di: –Con ñöa y baùt ñaây. Chuù ñem y baùt trao cho thaày. Thaày noùi vôùi chuù Sa-di: –Cho con ñi tröôùc. Khi ñang ñi tröôùc, chuù Sa-di laïi suy nghó: “Neáu tu theo Boà-taùt ñaïo phaûi sieâng naêng cöïc khoå. Coù ngöôøi xin ñaàu phaûi cho ñaàu, xin maét phaûi boá thí maét, vieäc naøy raát khoù, sôï ta laøm khoâng xong. Chi baèng tu haïnh Thanh vaên ñeå chöùng quaû A-la-haùn môùi mau lìa khoå.” Thaày cuõng bieát ñöôïc yù nghó cuûa Sa-di neân noùi vôùi chuù aáy: –Ngöôi haõy mang y baùt ñi sau. Nhö vaäy ba laàn, chuù Sa-di raát ngaïc nhieân, khoâng bieát thaày coù yù gì. Khi ñeán choã nghæ, chuù chaép tay thöa hoûi yù nghóa kia. Vò thaày daïy: –Ngöôi ñoái vôùi Boà-taùt ñaïo ba laàn muoán tieán tu, ta cuõng ba laàn cho ngöôi ñi tröôùc. Taâm ngöôi ba laàn thoaùi thaát neân phaûi ñeå ngöôi ñi theo sau laøm phaän söï. Vì sao nhö vaäy? Vì ngöôøi phaùt taâm tu haïnh Boà-taùt, coâng ñöùc cuûa vò aáy thuø thaéng hôn ngöôøi thaønh töïu ñaïo quaû A-la-haùn vaø traøn ñaày caû ba ngaøn theá giôùi vaäy. M 2- Ngaøy xöa coù ñöùc Chuyeån luaân thaùnh vöông ñaõ sinh chín traêm chín möôi chín ngöôøi con. Taát caû ñeàu lôùn khoân tuaán tuù, thoâng minh trí tueä, söùc khoûe cöôøng traùng. Trong caùc ngöôøi con, hoaëc coù ngöôøi ñuû hai möôi taùm töôùng, hoaëc coù ngöôøi ñuû ba möôi töôùng, hoaëc coù ngöôøi ñuû ba möôi moát töôùng toát. Cuoái cuøng coù moät ngöôøi con vöøa môùi vaøo thai meï, hoaøn caûnh chung quanh ñeàu khoâng trong saïch maø coù caùc haøng Baùt boä, Quyû thaàn ñaày naêng löïc, duøng troáng nhaïc ñaøn ca ñeå haàu haï, hoä veä ngöôøi meï. Vua cuõng ra leänh cho ngöôøi öùng tröïc hai beân ñeå cuùng döôøng, cung caáp ñaày ñuû caùc thöù trang söùc… gaáp boäi bình thöôøng. Thôøi aáy coù ngöôøi thaáy vaäy thöa vua:

–Ñaïi vöông tröôùc ñaõ coù caùc ngöôøi con nay ñeàu ñaõ tröôûng thaønh, trí tueä thoâng trieät, thaân töôùng toát ñeïp, taâm vua vaãn bình thaûn, an nhieân chöa coù vui möøng. Nay ngöôøi con naøy môùi vaøo thai meï, coù gì ñaëc bieät maø chu caáp khaùc thöôøng nhö vaäy? Vua ñaùp: –Caùc ngöôøi con lôùn cuûa ta tuy taøi ba, toát ñeïp hôn ngöôøi, nhöng chöa coù ngöôøi naøo ñuû ñieàu kieän ñeå böôùc leân ñòa vò lôùn. Ngöôøi con sau cuøng naøy neáu ñöôïc sinh vaø lôùn leân, taát seõ ñuû cöông laõnh ñeå nhaän traùch nhieäm lôùn. Thaùnh vöông thôøi aáy cuõng ví duï nhö Phaät vaäy. Caùc ngöôøi con lôùn cuõng nhö haøng Nhò thöøa, ngöôøi con sinh sau cuøng cuõng ví duï nhö Boà-taùt. Boà-taùt tuy cuõng coøn coù traàn caáu, nhöng thöôøng phaùt taâm roäng lôùn, ñöôïc chö Phaät hoä nieäm; Trôøi, Roàng, Quyû thaàn ñeàu phaùt taâm cung kính meán troïng. M 3- Ngaøy xöa, vaøo thôøi Ñöùc Phaät Ca-dieáp, coù hai anh em ñeàu xuaát gia laøm Sa-moân. Ngöôøi anh thích trì giôùi, toïa thieàn, moät loøng caàu ñaïo maø khoâng öa boá thí. Ngöôøi em thích boá thí, tu phöôùc maø laïi öa phaù giôùi. Khi Ñöùc Phaät Thích-ca ra ñôøi, ngöôøi anh gaëp Phaät xuaát gia tu

haønh, sau ñöôïc ñaïo quaû A-la-haùn, nhöng vì ngaøi baïc phöôùc, haèng ngaøy vieäc côm aên, aùo maëc cuõng khoâng ñuû. Cuøng caùc baïn ñaïo ñi khaát thöïc, chæ rieâng ngaøi chòu ñoùi maø trôû veà. Ngöôøi em sinh trong loaøi voi, laø moät con voi nhieàu söùc löïc, coù theå tröø khöû oaùn ñòch, ñöôïc nhaø vua quyù troïng, neân duøng taát caû ñoà toát ñeïp nhö vaøng, baïc, chaâu baùu, chuoãi anh laïc ñeå trang söùc cho voi. Vua laïi coøn phong moät traêm hoä trong aáp phaûi thöôøng cung caáp cho voi nhöõng thöù caàn duøng. Thôøi baáy giôø, ngöôøi anh laøm thaày Tyø-kheo, gaëp luùc thieân haï bò maát muøa, ñoùi keùm, ñi khaát thöïc trong baûy ngaøy maø khoâng coù ai cuùng döôøng gì caû. Sau cuøng chæ kieám ñöôïc moät ít ñoà aên taàm thöôøng ñeå duy trì maïng soáng. Thaày Sa-moân bieát voi cuûa vua ñôøi tröôùc laø anh em neân thaày ñeán gaëp voi, tay caàm tai voi noùi: –Ta cuøng vôùi ngöôi ñeàu coù toäi. Voi suy nghó lôøi daïy cuûa thaày Tyø-kheo, lieàn bieát ñöôïc tuùc maïng, thaáy roõ nhaân duyeân ñôøi tröôùc cuûa mình, voi raát ñau buoàn, khoâng muoán aên uoáng. Ngöôøi chaêm soùc voi thaáy vaäy raát sôï haõi, ñi ñeán taâu vôùi vua: –Thöa, voi khoâng muoán aên uoáng, khoâng bieát coù yù gì? Vua hoûi ngöôøi giöõ voi: –Tröôùc ñoù coù ngöôøi naøo xuùc phaïm voi khoâng? Ngöôøi giöõ voi thöa: –Khoâng coù ngöôøi naøo khaùc, chæ thaáy moät Sa-moân ñeán beân voi trong choác laùt roài ñi. Vua cho ngöôøi ñi khaép nôi tìm Sa-moân ñoù. Coù ngöôøi gaëp vò Tyø-kheo aáy ôû trong röøng, ngoài döôùi goác caây, lieàn môøi ñeán tröôùc vua. Vua hoûi vò Sa-moân: –Thaày ñeán beân con voi cuûa traãm noùi nhöõng gì? Thaày Sa-moân thöa vôùi vua: –Toâi khoâng noùi gì nhieàu, chæ noùi thaúng vôùi voi raèng: “Ta vôùi ngöôi ñeàu coù toäi.” Khi aáy thaày Sa-moân noùi vôùi nhaø vua ñaày ñuû veà nhaân duyeân ñôøi tröôùc cuûa hai anh em. Vua nghe xong coù yù tænh ngoä, lieàn thaû thaày Sa-moân trôû veà choã ôû. M

4- Ngaøy xöa coù moät nhaïc só treû tuoåi coù theå hoøa taáu taát caû loaïi nhaïc, ñi ñeán nhaø vò tröôûng giaû giaøu coù xin moät con boø. Vò tröôûng giaû naøy trong loøng khoâng muoán cho, neân noùi: –Neáu ngöôi laøm ñöôïc nhö theá naøy, töùc sieâng naêng hoøa nhaïc ngaøy ñeâm, suoát trong moät naêm, thì ta seõ cho ngöôi moät con boø. Nhaïc só thöa seõ laøm ñöôïc, laïi hoûi chuû nhaân: –Ngaøi coù theå chòu khoù ngoài nghe khoâng? Tröôûng giaû cuõng traû lôøi ñöôïc. Nhaïc só nghe nhö vaäy raát vui veû, heát loøng hoøa nhaïc, suoát trong ba ngaøy ñeâm chöa töøng giaûi ñaõi nghæ ngôi. Vò tröôûng giaû nghe laâu chaùn quaù, lieàn sai ngöôøi ñem boø taëng nhaïc só. Caâu chuyeän thí duï naøy khuyeân ngöôøi haønh ñaïo laøm phöôùc, khoâng sôï tu haønh nhieàu kieáp soá laâu xa, chæ caàn tinh taán sieâng naêng caøng gaáp thì baùo öùng trôû laïi caøng nhanh, ñaâu caàn phaûi ñôïi traûi qua nhieàu kieáp. M 5- Ngaøy xöa coù moät thaày Tyø-kheo bò ñuoåi ra khoûi taäp theå chuùng Taêng. Trong loøng aám öùc khoâng yeân, oâng ñau buoàn thôû than, vöøa ñi vöøa khoùc. Ra ngoaøi ñöôøng gaëp moät con quyû. Noù cuõng phaïm phaùp, cuõng bò Tyø-sa-moân Thieân vöông ñuoåi. Khi gaëp nhau, quyû hoûi thaày kia: –Ngöôi coù vieäc gì buoàn maø vöøa ñi vöøa khoùc? Thaày Tyø-kheo ñaùp: –Ta phaïm vieäc caám trong chuùng Taêng, bò chuùng Taêng ñuoåi, taát caû ñaøn-vieät cuùng döôøng cho ta nay ñaõ maát heát, laïi tieáng xaáu ñoàn khaép xa gaàn. Vì vaäy neân ta buoàn khoùc.

Quyû noùi vôùi thaày Tyø-kheo: –Ta coù theå giuùp ngöôi dieät heát tieáng xaáu vaø seõ ñöôïc cuùng döôøng nhieàu hôn. Muoán ñöôïc nhö vaäy, ngöôi ngoài treân vai traùi cuûa ta, ta seõ vaùc ngöôi ñi trong hö khoâng, moïi ngöôøi chæ thaáy ñöôïc ngöôi maø khoâng thaáy thaân ta. Neáu ngöôi ñöôïc cuùng döôøng, tröôùc phaûi chia cho ta. Khi aáy, quyû lieàn vaùc thaày Tyø-kheo ñi trong hö khoâng, tröôùc tieân bay qua xoùm laøng nôi thaày ñaõ bò ñuoåi. Luùc naøy, ngöôøi trong xoùm laøng thaáy vaäy raát kinh dò, cho raèng oâng ta ñaõ ñöôïc ñaïo. Hoï noùi vôùi nhau: –Chuùng Taêng khoâng saùng suoát neân ñuoåi ngöôøi ñaéc ñaïo moät caùch oan uoång. Roài, hoï keùo nhau ñeán chuøa la traùch chuùng Taêng vaø hoï ñi ñoùn thaày Tyø-kheo aáy trôû veà chuøa, caøng toân troïng vaø cuùng döôøng nhieàu hôn. Tyø-kheo naøy khi nhaän ñöôïc ñoà aên, aùo maëc, hoaëc caùc vaät duïng khaùc ñeàu ñem chia cho quyû, khoâng traùi vôùi giao öôùc cuõ. Moät ngaøy khaùc, quyû laïi vaùc thaày Tyø-kheo ñi bieåu dieãn trong hö khoâng. Khoâng may quyû gaëp quan thuoäc haï cuûa Tyø-sa-moân Thieân vöông, quyû thaáy vò quan chuû, quaù sôï haõi, quaêng boû Tyø-kheo, roài ra söùc chaïy troán. Tyø-kheo naøy rôi xuoáng ñaát cheát töôi, thaân hình tan naùt. Caâu chuyeän thí duï naøy khuyeân ngöôøi tu haønh neân töï tu theo chuû höôùng cuûa mình. Khoâng neân yû laïi ngöôøi haøo quyù, hoaëc döïa vaøo theá löïc beân ngoaøi. Khi tình hình ñaûo ñieân, thay ñoåi, seõ bò haïi khoâng khaùc gì nhö oâng thaày kia. M 6- Ngaøy xöa, Toân giaû Muïc-kieàn-lieân cuøng caùc ñeä töû töø nuùi Kyø-xaø-quaät ñi ñeán

thaønh Vöông xaù khaát thöïc. Ngaøi Muïc-lieân ñang ñi treân ñöôøng, ngöôùc nhìn hö khoâng roài boãng nhieân cöôøi thaønh tieáng. Caùc ñeä töû lieàn thöa hoûi veà nhaân duyeân maø thaày ñaõ cöôøi. Ngaøi Muïc-lieân ñaùp: –Caùc thaày muoán bieát, ñôïi trôû veà choã Ñöùc Phaät roài coù theå thöa hoûi. Khi ñaõ khaát thöïc xong, trôû veà choã Phaät, caùc ñeä töû laïi hoûi thaày Muïc-lieân veà vieäc maø thaày ñaõ cöôøi. Toân giaû Muïc-lieân ñaùp: –Ta thaáy trong hö khoâng coù moät ngaï quyû thaân raát lôùn, hình töôùng xaáu xí, coù baûy vieân saét noùng, töø mieäng thaúng ra ngoaøi, ra ngoaøi roài trôû laïi vaøo mieäng, khaép thaân löûa ñoát ñau khoå laên loùc, vöøa ñöùng daäy roài laïi nhaøo xuoáng. Vì vaäy cho neân ta cöôøi. Chaúng phaûi moät mình ta thaáy, Ñöùc Phaät cuõng thaáy nhö vaäy. Caùc ñeä töû hoûi: –Do nhaân duyeân gì maø noù phaûi chòu khoå nhö vaäy? Toân giaû Muïc-lieân ñaùp: –Caùc thaày neân ñem vieäc naøy hoûi Ñöùc Theá Toân. Caùc thaày kia lieàn baïch Phaät, thöa hoûi veà nhaân duyeân thoï baùo kia. Khi aáy Ñöùc Phaät daïy: –Ngaï quyû naøy kieáp tröôùc ñaõ töøng laøm Sa-di, gaëp luùc nhaân daân ñoùi keùm, phaûi duøng ñaäu laøm thöùc aên. Chuù Sa-di vì chuùng Taêng maø ñi phaân phaùt ñoà aên, ñeán tröôùc thaày cuûa mình, vì taâm thieân vò, boû nhieàu theâm baûy haït ñaäu. Do taïo loãi naøy maø phaûi thoï thaân ngaï quyû chòu ñau khoå nhö vaäy. Ñöùc Phaät daïy: –Ta cuõng ñaõ thaáy, sôû dó khoâng noùi, sôï caùc ngöôøi khoâng tin seõ maéc toäi lôùn. Ví duï naøy cuõng nhö Ñöùc Phaät giaûng noùi Baùt-nhaõ. Neáu ngöôøi nghe khoâng tin maø phæ baùng, toäi kia raát naëng nhö toäi nguõ nghòch vaø seõ chòu cöïc khoå trong ñòa nguïc. M 7- Vaøo thôøi quaù khöù, caùch ñaây voâ löôïng voâ soá kieáp nhieàu nhö vi traàn; coù moät vò Boà-taùt teân laø Hyû Caên ôû trong ñaïi

chuùng giaûng kinh ñieån Ñaïi thöøa. Ngaøi Vaên-thuø-sö-lôïi luùc aáy laø moät phaøm nhaân xuaát gia tu ñaïo, chuyeân tinh khoå haïnh, thöïc haønh möôøi hai haïnh Ñaàu-ñaø, raát nhieàu phöôùc ñöùc, nguyeän ñoä taát caû moïi ngöôøi. Gaëp luùc Boà-taùt Hyû Caên noùi phaùp thaät töôùng, Ngaøi Vaên-thuø nhaân ñoù ñöôïc nghe. Boà- taùt daïy: –Daâm, noä, si cuøng vôùi ñaïo khoâng khaùc, cuõng töùc laø ñaïo, cuõng laø Nieát-baøn. Boà-taùt Vaên-thuø thôøi aáy nghe maø khoâng tin, lieàn ñöùng daäy boû ñi. Ñeán nhaø ñeä töû cuûa Boà-taùt Hyû Caên, noùi vôùi vò aáy: –Boà-taùt Hyû Caên coù yù xaáu, noùi phaùp khoâng trong saïch. Vò ñeä töû cuûa Boà-taùt Hyû Caên hoûi laïi: –Taát caû voán khoâng, phaùp naøo laø chaân? Vaû laïi, caùc phaùp ñeàu khoâng, laøm sao coøn coù saïch vôùi khoâng trong saïch? Vò Tyø-kheo tu haïnh Ñaàu-ñaø nín laëng khoâng ñaùp ñöôïc, nhöng taâm saân chaát chöùa beân trong. Khi aáy ñeä töû cuûa Boà-taùt Hyû Caên noùi baûy möôi baøi keä taùn thaùn phaùp thaät töôùng. Vò Tyø-kheo Ñaàu-ñaø nghe moät baøi keä, taêng theâm moät nieäm saân, nghe xong baûy möôi baøi keä, saân giaän caøng taêng cao. OÂng ta nghe keä vöøa döùt, ñaát lieàn nöùt ra, ñòa nguïc

Neâ-leâ ngay ñaáy lieàn hieän. Tyø-kheo Ñaàu-ñaø ñoïa vaøo trong ñoù, traûi qua voâ löôïng kieáp, toäi heát môùi ñöôïc ra. Sau ñoù, môùi bieát neáu khoâng tin vaøo phaùp Ñaïi thöøa vi dieäu, toäi kia raát naëng. Sau khi sinh laøm ngöôøi, ngaøi xuaát gia, thoï Tyø-kheo, sieâng naêng hoïc hoûi, ñöôïc trí tueä roäng lôùn “Giaûi khoâng thöù nhaát”. Caâu chuyeän thí duï naøy noùi roõ: Ñöôïc dòp nghe Phaät daïy phaùp Baùt-nhaõ, neáu khoâng tin maø coøn phæ baùng, duø hieän thôøi coù toån thöông, nhöng ñôøi sau ñöôïc lôïi ích lôùn. M 8- Ngaøy xöa ôû phía Baéc nöôùc Thieân truùc coù moät ngöôøi thôï ñieâu khaéc gioûi, duøng taøi kheùo cuûa mình taïo moät ngöôøi nöõ baèng goã, ñoan chaùnh khoâng ai saùnh baèng. Moäc nöõ maëc aùo, trang söùc gioáng nhö con gaùi bình thöôøng khoâng khaùc. Cuõng coù theå ñi qua ñi laïi, roùt röôïu ñaõi khaùch, chæ khoâng bieát noùi maø thoâi. Thôøi aáy, ôû Nam Thieân truùc cuõng coù moät hoïa só gioûi, raát thieän ngheä veà hoäi hoïa. Nhaø ñieâu khaéc nghe tieáng, môû tieäc môøi hoïa só ñeán chieâu ñaõi. Khi hoïa só ñeán, anh sai Moäc nöõ roùt röôïu môøi khaùch, böng doïn ñoà aên töø saùng ñeán toái. Nhaø hoïa só khoâng bieát, cho laø ngöôøi con gaùi thaät, trong loøng ñeå yù yeâu meán, thöôøng nghó ñeán khoâng queân. Ñeâm ñaõ veà khuya, nhaø ñieâu khaéc muoán ñi nghæ cuõng khoâng queân môøi hoïa só nghæ laïi ôû moät phoøng rieâng, saép xeáp cho Moäc nöõ ñöùng haàu moät beân. Nhaø ñieâu khaéc noùi vôùi khaùch: –Xin ñeå ngöôøi con gaùi naøy ôû laïi haàu khaùch quyù. Chuû nhaân ñaõ vaøo phoøng nghæ. Moäc nöõ ñöùng haàu beân baøn ñeøn. Ngöôøi khaùch goïi maø thieáu nöõ khoâng ñeán, ngöôøi khaùch cho raèng: “Thieáu nöõ e theïn cho neân khoâng tôùi”, lieàn ñöùng daäy tôùi tröôùc ngöôøi con gaùi, caàm tay daét môøi, môùi bieát ñöôïc ñaây chæ laø ngöôøi baèng goã, raát töï hoå theïn. Ngöôøi khaùch suy nghó: “Chuû nhaân doái gaït ta, ta phaûi gaït laïi môùi ñöôïc.” Hoïa só duøng phöông tieän veõ hình cuûa mình treân vaùch, saéc phuïc gioáng y khoâng khaùc, duøng daây buoäc vaøo coå, hình traïng gioáng ngöôøi töï töû. Theâm ít con ruoài vaø con chim ñaäu treân mieäng thaây cheát kia maø moå. Veõ xong, ñi ñoùng cöûa, anh ta xuoáng döôùi giöôøng maø naèm. Trôøi ñaõ saùng, chuû

nhaân thöùc daäy, thaáy phoøng khaùch chöa môû, lieàn nhìn vaøo cöûa soå, thaáy coù ngöôøi treo coå töï töû. Ngöôøi chuû sôï quaù vì cho raèng ngöôøi khaùch treo coå cheát, lieàn laät ñaät phaù cöûa xoâng vaøo, duøng dao chaët daây. Khi aáy ngöôøi hoïa só môùi töø döôùi giöôøng böôùc ra, nhaø ñieâu khaéc bieát mình laàm neân raát hoå theïn. Hoïa só noùi: –Anh doái gaït toâi, buoäc toâi phaûi gaït anh vaäy. Töø ñaáy tình caûm cuûa chuû vaø khaùch khoâng coøn muoán hôn thua nhau nöõa. Hai ngöôøi cuøng cho raèng: “Ngöôøi ñôøi doái gaït nhau khoâng khaùc gì nhö theá.” Khi hai ngöôøi ñeàu tin vaø hieåu ñöôïc söï doái traù, meâ hoaëc ôû ñôøi, thì cuøng nhau töø boû ngöôøi thaân yeâu, quyeát taâm xuaát gia tu ñaïo. M 9- Nhaân duyeân ñôøi tröôùc cuûa ngaøi Ca-dieáp. Ngaøy xöa ngaøi Ca-dieáp sinh trong doøng Baø-la-moân, cha teân laø Ni-caâu-luaät-ñaø, ngöôøi ôû nöôùc Ma-kieät. Ngaøi nhôø phöôùc ñôøi tröôùc neân sinh ra trong nhaø giaøu coù, cuûa caûi vaät chaát ñöùng vaøo haøng baäc nhaát trong nöôùc. So vôùi quoác vöông, ngaøn phaàn chæ thua moät. Tröôùc ñoù cha meï ngaøi coâ ñoäc khoâng coù con noái doøng, gaàn nhaø coù moät vò Thoï thaàn raát linh. Khi aáy hai vôï choàng vì muoán coù con neân ñeán caàu xin vôùi vò Thoï thaàn. Tam sinh

teá töï haøng naêm khoâng döùt, nhöng choã mong caàu chöa ñöôïc toaïi nguyeän. Cho neân moät hoâm oâng noåi giaän, baûo vôùi Thoï thaàn: –Toâi seõ heát loøng baûy ngaøy thöøa söï ngaøi, neáu khoâng öùng nghieäm toâi seõ chaët caây boû ra ngoaøi ñöôøng maø ñoát. Thoï thaàn nghe lôøi noùi kia raát sôï haõi, khoâng bieát phöông caùch naøo khieán cho ngöôøi caàu ñöôïc sinh con, lieàn baùo leân cho Thieân vöông Töùc YÙ, thöa roõ söï tình cho vua trôøi nghe. Thieân vöông Töùc YÙ daãn Thoï thaàn ñeán vieáng trôøi Ñeá Thích, ñem lôøi cuûa Thoï thaàn thöa laïi. Ñeá Thích duøng Thieân nhaõn xem trong coõi Duïc thaáy chöa coù ai ñuû ñieàu kieän ñeå xin laøm con cho ngöôøi caàu kia, neân laïi baùo leân cho trôøi Phaïm vöông, cuõng ñem söï tình thöa leân cho ñöùc vua bieát. Phaïm vöông duøng Thieân nhaõn xem trong coõi cuûa mình thaáy moät vò Phaïm thieân seõ heát thoï maïng, lieàn goïi vò aáy ñeán baûo: –Ngöôi neân haï sinh xuoáng coõi Dieâm-phuø-ñeà, laøm con vò Baø-la-moân Ni-caâu-luaät-ñaø ôû nöôùc Ma-kieät. Phaïm thieân thöa: –Baø-la-moân naøy taø kieán saâu naëng, toâi khoâng theå sinh laøm con nhaø aáy ñöôïc. Phaïm vöông daïy: –Baø-la-moân naøy nhôø ñôøi tröôùc coù taïo phöôùc lôùn, neân chuùng sinh trong coõi Duïc khoâng ai coù theå sinh laøm con. Neáu ngöôi chòu thaùc sinh, ta seõ baûo trôøi Ñeá Thích uûng hoä cho ngöôi, khoâng ñeå phaûi rôi vaøo taø kieán. Phaïm thieân thöa: –Xin vaâng! Khoâng daùm traùi Thaùnh yù. Khi aáy Ñeá Thích trôû veà coõi Duïc, ñem heát yù treân noùi laïi cho vò Thoï thaàn. Thoï thaàn nghe qua raát hoan hyû, trôû veà baûo vôùi vò tröôûng giaû: –OÂng khoûi lo, khoûi sôï, cuõng ñöøng saân haän, sau baûy ngaøy seõ bieát coù con. Nhö lôøi Thoï thaàn baûo, sau baûy ngaøy ngöôøi vôï lieàn bieát mình ñaõ coù thai. Ñuû möôøi thaùng, baø ta sinh moät ngöôøi con trai, toaøn thaân saéc vaøng, laïi coù aùnh saùng. Thaày xem töôùng thöa: –Ñöùa beù naøy do phöôùc ñôøi tröôùc neân coù oai ñöùc lôùn, yù chí, naêng löïc, thanh tònh cao xa, khoâng tham vieäc ñôøi. Neáu ñöôïc xuaát gia seõ ñöôïc thaønh töïu ñaïo Thaùnh. Cha meï nghe nhö vaäy laïi coù yù lo, sôï con mình sau naøy seõ boû cha

meï ñi xuaát gia, khoâng bieát duøng phöông tieän gì ñeå ngaên chaën. Hoï töï suy nghó: “Vieäc quan troïng ôû coõi Duïc laø nöõ saéc, neân choïn löïa moät ngöôøi con gaùi ñeïp, ñoan chaùnh ñeå raøng buoäc, ta seõ bôùt lo.” Khi ñeán tuoåi möôøi laêm, cha meï ñaõ coù yù muoán cöôùi vôï cho con. Ngaøi Ca-dieáp nghe ñöôïc raát buoàn, noùi vôùi cha meï: –YÙ cuûa con öa thích thanh tònh, khoâng caàn phaûi cöôùi vôï. Sau ñoù Ca-dieáp toû yù töø choái vôùi song thaân ba laàn, nhöng cha meï vaãn giöõ yù ban ñaàu. Neân ngaøi phaûi thöa trình vôùi cha meï: –Con khoâng muoán laáy con gaùi bình thöôøng laøm vôï. Neáu gaëp ñöôïc ngöôøi con gaùi coù thaân saéc vaøng, ñoan chaùnh khoâng ai saùnh baèng, môùi nhaän laøm vôï. Sôû dó ngaøi ñöa ra yù kieán nhö vaäy laø nghó raèng: “Vieäc naøy raát khoù coù theå thöïc hieän ñöôïc.” Khi cha meï nghe ngaøi toû yù nhö vaäy, lieàn goïi caùc Ba-la-moân baûo hoï neân ñi tuaàn haønh trong nöôùc tìm cho ñöôïc ngöôøi con gaùi thaân theå saéc vaøng, coát caùch ñoan chaùnh, toát ñeïp. Caùc Baø-la-moân baøy phöông keá ñuùc moät töôïng nöõ thaàn baèng vaøng, dung maïo ñoan

chaùnh, saùng suoát, toát ñeïp, kieäu röôùc nöõ thaàn ñi töø nöôùc naøy ñeán nöôùc khaùc. Hoï reâu rao raèng: –Taát caû con gaùi, ai thaáy nöõ thaàn baèng vaøng naøy, neáu chòu khoù ñeán leã baùi, chieâm ngöôõng, sau laáy choàng seõ sinh con toát ñeïp, thaân theå saéc vaøng, dung maïo thuø thaéng, trí tueä khoâng ai saùnh kòp. Nhöõng coâ gaùi ôû trong caùc thaønh aáp, xoùm laøng raát ñeå yù ñeán lôøi keâu goïi naøy neân ñeàu taäp trung ñeán ñeå phuïng söï, ngheânh ñoùn, chieâm ngöôõng. Chæ coù moät ngöôøi con gaùi thaân theå saéc vaøng, raát ñoan chaùnh, toát ñeïp, moät mình ñoùng cöûa ôû trong nhaø, khoâng theo chò em ngheânh ñoùn nöõ thaàn. Caùc coâ baïn ñeán baûo: –Neáu ñöôïc chieâm ngöôõng nöõ thaàn baèng vaøng kia thì seõ ñöôïc nhö yù nguyeän. Vì sao moät mình coâ khoâng chòu ra ngheânh ñoùn? Coâ aáy ñaùp: –YÙ cuûa toâi chæ thích nhaøn tònh, khoâng muoán mong caàu. Caùc coâ baïn laïi noùi: –Tuy khoâng coù yù nguyeän nhöng mình cuøng nhau ñi xem chôi, ñaâu coù toån haïi gì! Khi aáy caùc baïn daãn coâ gaùi ñeán vieáng nöõ thaàn. Coâ gaùi aáy böôùc ñeán ñöùng tröôùc töôïng nöõ thaàn, thaân quang cuûa coâ trong saùng chieáu soi; laøm che laáp caû aùnh saùng cuûa nöõ thaàn, khoâng coøn hieån hieän ñöôïc nöõa. Hieän töôïng naøy caùc Baø-la-moân ñaõ chöùng kieán, neân hoï cuøng nhau mang töôïng trôû veà, thöa laïi vôùi tröôûng giaû, noùi roõ ñaõ gaëp coâ gaùi noùi treân. Khi aáy, vò tröôûng giaû nhôø ngöôøi mai moái ñeán nhaø coâ gaùi kia trình baøy yù mong muoán cuûa tröôûng giaû. Cha meï coâ tröôùc cuõng ñaõ nghe danh chuù reã töông lai Ca-dieáp naøy roài, neân toân troïng tieáp nhaän yù caàu hoân. Coâ gaùi nghe ñöôïc raát buoàn vì cha meï baét eùp vieäc naøy khoâng hôïp yù mình. Coâ ta maïnh daïn ñi ñeán nhaø vò tröôûng giaû, nhöõng mong ñöôïc gaëp Ca- dieáp ñeå trao ñoåi. Hai ngöôøi noùi chuyeän cuøng bieåu loä yù chí trong saïch. Hoï noùi vôùi nhau: “Tuy seõ laø vôï choàng, nhöng voán khoâng aân tình.” Coâ ta cuõng cuøng vôùi Ca-dieáp theà giao keát seõ xem nhau nhö anh em, ñeàu ôû phoøng rieâng vaø ñieàu caàn yeáu laø khoâng can phaïm ñeán nhau. Ñeán khi cöôùi veà, vôï choàng ñeàu coù phoøng rieâng. Ngöôøi cha ñôïi khi Ca-dieáp ñi ra ngoaøi, lieàn cho ngöôøi phaù boû moät phoøng, ñeå cho vôï choàng chæ coù moät phoøng, tuy cuøng moät phoøng maø

laïi khaùc giöôøng. Ngöôøi cha tìm caùch sai ngöôøi boû bôùt moät giöôøng. Baáy giôø hoï chæ coù moät giöôøng. Vôï choàng baøn haõy cuøng nhau theà nguyeän: “Neáu khi toâi nguû thì anh neân kinh haønh. Khi anh nguû toâi laïi kinh haønh.” Moät hoâm, khi ngöôøi vôï nguû, moät tay thoûng xuoáng ñaát, coù con raén ñoäc muoán ñeán caén tay. Ca-dieáp thaáy, do loøng töø maãn, ñeán caàm tay aùo naâng leân, ñeå laïi treân giöôøng. Coâ ta giaät mình, bieát ñöôïc neân giaän noùi vôùi Ca-dieáp: –Chuùng ta tröôùc ñaõ giao keát, sao nay anh laïi xuùc phaïm toâi? Ca-dieáp noùi: –Tay coâ thoøng xuoáng ñaát, raén ñoäc muoán caén, chuùng ta giuùp nhau, khoâng phaûi coá xuùc phaïm. Raén coøn ôû goùc nhaø. Khi coâ ta ñaõ thaáy môùi chòu tænh ngoä. Luùc aáy vôï choàng môùi baøn vôùi nhau: –Vì sao chuùng ta khoâng xuaát gia tu ñaïo? Khi aáy hai ngöôøi môùi quyeát ñònh töø boû thaân quyeán, phaùt taâm xuaát gia, vaøo nuùi röøng haønh ñaïo. Luùc baáy giôø, coù moät vò Baø-la-moân ñem naêm traêm ñeä töû cuõng truù taïi nuùi naøy, thaáy vôï choàng Ca-dieáp lieàn sinh taâm phæ baùng:

–Pheùp taéc cuûa ngöôøi xuaát gia laø phaûi thanh tònh, vì sao hai vôï choàng ñaõ ñi tu maø coøn ôû chung vôùi nhau? Khi aáy Ca-dieáp lieàn xa lìa baø vôï, duøng naêm traêm löôïng vaøng, mua moät caùi naïp y daøy, ôû rieâng moät mình trong röøng. Ngöôøi vôï phaûi theo Baø-la-moân caàu laøm ñeä töû. Naêm traêm ñeä töû cuûa Baø-la-moân naøy thaáy coâ hình saéc ñoan chaùnh, xinh ñeïp, ngaøy ngaøy theo muoán haønh daâm, laøm cho baø aáy khoâng ñöôïc töï taïi. Sau ñoù coâ khoâng theå chòu noãi caûnh aáy, neân lieàn thöa vôùi vò Baø-la-moân giaùo chuû. Thaày Baø-la-moân naøy nhaân ñaáy môùi raên deø, thuùc nhaéc caùc ñeä töû, daïy hoï phaûi bieát kieàm cheá duïc voïng. Veà sau, Ca-dieáp ñöôïc gaëp Phaät xin xuaát gia, nghe Ñöùc Phaät thuyeát phaùp, thaáu hieåu lôøi Phaät daïy, lieàn ñöôïc chuyeån hoùa thaønh töïu ñaïo quaû A-la-haùn. Bieát vôï cuõ cuûa mình theo caùc Phaïm chí, ngaøi lieàn ñeán höôùng daãn trôû veà gaëp Phaät. Ñöùc Theá Toân vì coâ ta noùi phaùp, coâ lieàn chöùng ñöôïc quaû A-la-haùn; toùc treân ñaàu ruïng xuoáng, phaùp phuïc maëc treân thaân, thaønh Tyø-kheo-ni. Sau ñoù, coâ ñi du haønh giaùo hoùa, gaëp luùc vua Ba-tö-naëc môû ñaïi hoäi. Caùc Tyø-kheo-ni cuõng ñöôïc môøi vaøo cung vua cuùng döôøng. Nhaân cô hoäi naøy, baø giaùo hoùa cho caùc phu nhaân, daïy hoï thoï trì trai giôùi moät ngaøy moät ñeâm. Buoåi chieàu toái, vua trôû veà noäi cung, trieäu caùc phu nhaân ñeán haàu, hoï ñeàu thöa: “Vì ñang trì trai giôùi, khoâng theå ñeán ñöôïc.” Vua raát giaän, noùi vôùi ngöôøi haàu caän: –Ai daïy caùc phu nhaân cuûa ta trai giôùi? Caùc caän thaàn thöa: –Thöa, do vò Tyø-kheo-ni teân aáy… Vua cho ngöôøi ñeán môøi Tyø-kheo-ni aáy vaø ra leänh cho coâ phaûi laøm hoaøng haäu thay cho caùc phu nhaân cuûa vua trong thôøi haïn chín möôi ngaøy. Ñaây laø do nhaân duyeân theä nguyeän ñôøi tröôùc cuûa coâ, cho neân tuy ñaõ ñöôïc ñaïo quaû A-la-haùn cuõng khoâng theå traùnh khoûi. M 10- Ngaøy xöa coù hai anh em ñeàu xuaát gia hoïc ñaïo. Ngöôøi anh thöôøng nghó ñeán vieäc haønh thieàn, chuyeân tinh tu haønh, ñöôïc ñaïo quaû A-la-haùn thanh tònh, thaáu trieät saùu phaùp thaàn thoâng. Ngöôøi em chæ nghó ñeán vieäc hoïc roäng nghe nhieàu, öa thanh danh, muoán mình ñöôïc veû vang. Ngöôøi anh khuyeân baûo em: –Thaân ngöôøi khoù

ñöôïc, gaëp Phaät ôû ñôøi cuõng khoâng phaûi deã. Ñaõ ñöôïc thaân ngöôøi, neân quyù thôøi gian, sieâng naêng tu taäp. Ngöôøi em noùi vôùi anh: –Chuùng ta caàn phaûi hoïc heát ba taïng Kinh, Luaät, Luaän ñuû khaû naêng laøm thaày ngöôøi môùi taäp haønh thieàn. Ngöôøi anh laïi vì em nhaéc nhôû yù nghóa voâ thöôøng: “Thôû ra maø khoâng thôû vaøo laø ñaõ thuoäc veà ñôøi sau.” Ngöôøi em cöù giöõ laáy yù nghó cuûa mình, khoâng chòu nghe theo lôøi daïy. Sau ñoù khoâng bao laâu ngöôøi em mang beänh naëng, raát nhieàu löông y cuõng khoâng theå cöùu. Caùc thaày thuoác thaáy beänh khoâng qua khoûi neân laàn laàn boû ñi. Ngöôøi em raát sôï haõi, töï bieát mình seõ cheát, beøn noùi vôùi anh: –Taïi em ngu si khoâng nghe lôøi anh daïy, nay saép cheát, khoâng bieát seõ ñi veà ñaâu? Ngöôøi em nöôùc maét chaûy daøi höôùng veà ngöôøi anh hoái loãi. Sau ñoù khoâng laâu ngöôøi em maïng chung. Ngöôøi anh lieàn nhaäp thieàn ñònh, quaùn xeùt choã thaùc sinh cuûa em, thaáy ngöôøi em ñöôïc ñaàu thai trong nhaø vò tröôûng giaû. Nhaø vò tröôûng giaû cuõng gaàn chuøa, neân

ngöôøi anh thöôøng ñeán nhaø laøm Thieän tri thöùc, muoán ñoä ngöôøi em. Khi chuù beù, con vò tröôûng giaû ñaõ ñöôïc ba tuoåi, hoï ñem vaøo chuøa xin quy y laøm ñeä töû. Ñeán boán tuoåi, ngöôøi vuù nuoâi boàng ñeán thaêm thaày ôû trong chuøa. Vì chuøa ôû treân nuùi cao, phaûi loùt ñaù laøm ñöôøng ñi leân, baø vuù nuoâi boàng chuù beù khoâng vöõng, lôõ tay rôi xuoáng, loän nhaøo, ñaäp ñaàu vaøo ñaù vôõ soï cheát. Khi chuù beù laâm chung, taâm sinh aùc nieäm vì giaän baø vuù kia boàng leâu loûng ñeán noãi phaûi mang hoïa. Do nhaân duyeân sinh khôûi saân haän, neân khi maïng chung lieàn bò ñoïa trong ñòa nguïc lôùn. Ngöôøi anh laïi nhaäp ñònh, quaùn xeùt thaáy em bò ñoïa vaøo ñòa nguïc, ngöôøi anh chæ bieát than vaø ñaønh chòu, khoâng coøn giuùp ñöôïc gì: “Chö Phaät neáu gaëp ngöôøi khoâng coù nhaân duyeân coøn khoâng theå cöùu ñoä, huoáng gì ta, cuõng ñaønh chòu thoâi vaäy.” Caâu chuyeän thí duï naøy yù noùi ngöôøi öa thanh danh maø khoâng tu thieàn ñònh, sau seõ bò rôi vaøo ñöôøng aùc. Duø thaân tình nhö cha meï, anh em cuõng khoâng theå cöùu ñöôïc. M 11- Thaày La Vaân Chaâu laø ñeä töû cuûa Toân giaû Xaù-lôïi-phaát, kieáp tröôùc cöôùp ñoaït ñoà aên cuûa moät vò Bích-chi-phaät. Do toäi loãi naøy cho neân phaûi sinh vaøo loaøi ngaï quyû, chòu khoå traûi qua voâ löôïng kieáp. Heát thaân ngaï quyû ñöôïc sinh laøm ngöôøi, suoát naêm traêm ñôøi thöôøng chòu ñoùi khaùt. Thaân sau cuøng ñöôïc gaëp Ñöùc Phaät, theo Toân giaû xuaát gia hoïc ñaïo, thaân mang phaùp y, nhöng thöôøng ngaøy ñi khaát thöïc khoâng ai chòu cuùng döôøng, hoaëc naêm ngaøy, coù khi ñeán baûy ngaøy nhòn ñoùi laø chuyeän thöôøng. Toân giaû Muïc-kieàn-lieân thöông xoùt, khaát thöïc mang côm ñeán cho thaày. Toân giaû vöøa ñoå côm vaøo baùt thì bò moät chim lôùn choäp laáy bay ñi. Toân giaû Xaù-lôïi-phaát mang côm ñeán cho thaày, khi ñoå vaøo baùt, côm trong baùt aáy lieàn bieán thaønh buøn ñaát. Toân giaû Ca-dieáp khaát thöïc mang ñeán boá thí, khi thaày boác côm boû vaøo mieäng, mieäng lieàn kheùp laïi khoâng theå aên ñöôïc. Khi aáy Ñöùc Phaät phaûi thaân haønh mang côm ñeán, Ngaøi duøng naêng löïc Töø bi roäng lôùn neân thaày môùi aên ñöôïc. Ñoà aên naøy ñaày ñuû khí löïc ñaëc bieät. Ñöùc Theá Toân laïi duøng phöông tieän noùi phaùp. Khi nghe giaùo phaùp vi dieäu, toái

thöôïng cuûa Ñöùc Phaät, thaày La Vaân Chaâu raát hoan hyû, phaùt taâm töø bi, moät loøng suy nghó, sau ñöôïc chöùng quaû ÖÙng chaân. M 12- Coù roàng bay leân hö khoâng, laøm möa vaøo coõi trôøi, neáu nöôùc möa loït vaøo Thieân cung, nöôùc aáy lieàn bieán thaønh baûy baùu. Neáu möa rôi trong loaøi ngöôøi, nöôùc ñeàu thaám öôùt maùt meû. Möa rôi treân thaân ngaï quyû, lieàn bieán thaønh löûa döõ, toaøn thaân bò ñoát thieâu. Ñeàu laø moät loaïi nöôùc möa, tuøy theo moãi choã maø bieán khaùc. Do ñaây maø bieát, caùc hình töôùng khoâng coù tính chaát nhaát ñònh, tuøy theo toäi hoaëc phöôùc maø caûm neân vaäy. M 13- ÔÛ ngoaïi quoác coù moät tu vieän coù raát nhieàu chö Taêng nöông ôû tu hoïc. Trong chuùng coù moät thaày ôû trong caûnh thanh tònh cuûa Giaø-lam maø ñi ñöùng thieáu oai nghi. Gaëp moät thaày khaùc taùnh quaù saân giaän, lieàn la loái, naït noä thaày kia, goïi laø ñeå chæ daïy ngöôøi. Thöïc tình muoán chæ roõ loãi cuûa ngöôøi, maø khoâng bieát mình ñang taïo aùc khaåu. Do ñaáy, chuùng ta coù theå bieát, taùnh öa noùi xaáu ngöôøi khaùc cuõng nhö caâu chuyeän thí duï naøy vaäy. Chæ neâu caùi loãi cuûa ngöôøi maø khoâng bieát ta ñang töï huûy caùi haïnh toát cuûa mình.

M 14- Xöa ôû nöôùc ngoaøi coù nhöõng keû tieåu nhaân theo phuïng söï, haàu haï quyù nhaân. Muoán ñöôïc loøng chuû, khi thaáy quyù nhaân nhoå nöôùc mieáng xuoáng ñaát, hoï tranh nhau duøng chaân chaø boû. Coù moät ngöôøi theo haàu maø khoâng ñöôïc khoûe maïnh laém, tuy muoán bieåu loä thieän chí maø söùc khoûe khoâng cho pheùp. Sau naøy gaëp luùc quyù nhaân muoán nhoå nöôùc mieáng, khi vò aáy môùi chuùm moâi, keû kia lieàn duøng chaân ñaù ngay vaøo mieäng. Quyù nhaân noùi: –Ngöôi phaûn ta phaûi khoâng? Sao laïi ñaù vaøo mieäng ta? Gaõ tieåu nhaân thöa: –Toâi coù yù toát, khoâng bao giôø phaûn. Quyù nhaân hoûi: –Neáu ngöôi khoâng phaûn sao laïi coù haønh ñoäng nhö vaäy? Gaõ tieåu nhaân thöa: –Khi quyù nhaân nhoå nöôùc mieáng, toâi muoán ñöôïc chaø boû, nhöng nöôùc mieáng vöøa ra khoûi mieäng, ngöôøi khaùc thöôøng tranh chaø boû tröôùc. YÙ toâi muoán phuïc vuï ngaøi tröôùc, ñeàu khoâng ñöôïc thöïc hieän. Vì vaäy cho neân, nay toâi xin ñöôïc chaø boû ngay taïi mieäng. Caâu chuyeän thí duï naøy muoán noùi: Khi chuùng ta cuøng luaän baøn, ñieàu caàn yeáu laø ñôïi cho hoï noùi ra heát yù nghóa, roài sau ñoù môùi coù yù kieán, hay naïn vaán. Neáu nghóa lyù chöa ñöôïc noùi ra roõ raøng maø voäi coù yù kieán hay naïn vaán, cuõng gioáng nhö keû tieåu nhaân kia ñaù vaøo mieäng chuû vaäy. M 15- Ngaøy xöa, Ñöùc Phaät cuøng vôùi chuùng ñeä töû vaøo thaønh Xaù-veä khaát thöïc. Treân ñöôøng ñi Ngaøi thaáy moät haàm raùc dô ôû ngoaøi ñoàng, taát caû ñoà ueá taïp ñeàu doàn ôû ñoù. Coù moät con heo meï vaø maáy con heo con cuøng naèm trong haàm dô nhôùp aáy. Luùc baáy giôø Ñöùc Phaät mæm cöôøi, trong boán möôi caùi raêng hieän roõ boán caùi, töø trong boán caùi raêng phoùng ra aùnh saùng lôùn, chieáu ñeán ba ngaøn theá giôùi, roäng khaép möôøi phöông. AÙnh saùng kia trôû veà nhieãu quanh thaân Ñöùc Phaät ba voøng, roài chui vaøo ngöïc Ñöùc Phaät. Pheùp taéc thöôøng cuûa chö Phaät laø khi noùi veà vieäc ñòa nguïc thì haøo quang vaøo töø chaân. Muoán noùi vieäc suùc sinh thì haøo quang vaøo töø baép tay. Muoán noùi vieäc ngaï quyû thì haøo quang töø baép veá maø vaøo. Muoán noùi vieäc loaøi ngöôøi thì haøo quang vaøo töø roán. Muoán noùi vieäc chö

Thieân thì haøo quang vaøo töø ngöïc. Muoán noùi vieäc cuûa haøng Thanh vaên thì haøo quang vaøo töø mieäng. Muoán noùi vieäc cuûa Duyeân giaùc thì haøo quang vaøo töø giöõa chaân maøy. Muoán noùi vieäc cuûa chö Phaät, Boà-taùt thì haøo quang töø ñaûnh ñaàu maø vaøo. Ngaøi A-nan thaáy haøo quang töø ngöïc maø vaøo, bieát Ñöùc Phaät muoán noùi vieäc cuûa chö Thieân. Toân giaû A-nan khi aáy quyø xuoáng thöa hoûi yù nghóa kia. Ñöùc Phaät daïy thaày A-nan: –Vaøo thôøi quaù khöù traûi qua voâ soá kieáp, coù moät vò tröôûng giaû raát hieám hoi, chæ coù moät coâ con gaùi. Coâ ta raát ñoan trang, thuøy mò, thoâng minh, lanh trí. Coâ raát ñöôïc cha meï meán thöông, cöng chìu. Khi coâ ñaõ lôùn khoân, suy nghó ñoïc moät baøi keä hoûi cha meï: Taát caû doøng nöôùc chaûy Voán töø ñaâu phaùt sinh? Vieäc khoå vui theá gian, Khi naøo seõ chaám döùt? Cha meï nghe qua thì möøng nhöng cuõng laáy laøm laï, khoâng bieát duøng lôøi gì ñeå ñaùp

laïi nhöõng thaéc maéc trong baøi keä naøy. Coâ gaùi muoán ñöôïc giaûi thoâng yù nghóa maø khoâng troâng mong ai coù theå giaûi ñaùp, coâ raát buoàn raàu, khoâng muoán aên uoáng. Cha meï thaáy con gaùi öu saàu, trong loøng raát lo sôï, lieàn vì con maø thieát laäp trai hoäi lôùn, thænh caùc Baø-la-moân vaø caùc tröôûng laõo nhieàu trí tueä. Moïi ngöôøi ñaõ vaân taäp, thieát trai phaïn cuùng döôøng ñaõ xong. Luùc aáy coâ gaùi ngoài treân moät chieác giöôøng nhoû ñaët ôû giöõa chuùng hoäi noùi laïi baøi keä tröôùc ñeå thöa hoûi moïi ngöôøi. Taát caû nghe xong ñeàu im laëng, khoâng ai coù theå ñaùp ñöôïc. Vò tröôûng giaû lieàn ñem baûy baùu saép moät maâm ñaày, tuyeân boá: –Vò naøo coù theå ñaùp ñöôïc, toâi seõ taëng maâm traân baûo naøy. Khi aáy coù moät Baø-la-moân, hình theå tuy toát ñeïp maø trí tueä coøn keùm, vì tham caùc moùn traân baûo, lieàn noùi: –Toâi coù theå ñaùp ñöôïc. Coâ aáy nghe noùi vaäy lieàn ñoïc laïi baøi keä ñeå hoûi Baø-la-moân kia, oâng ta cuõng khoâng giaûi ñöôïc yù nghóa baøi keä naøy seõ ñi veà ñaâu, chæ noùi thaúng moät caâu: –Vieäc naøy voán khoâng thaät coù. Coâ aáy nghe vaäy suy nghó, lieàn ñöôïc ñònh “Voâ sôû höõu xöù”. Coâ aáy tuyeân boá: –Ñaây laø vò thaày chaân thaät, cho ta lôïi ích khoâng phaûi nhoû. Coâ gaùi naøy sau khi cheát seõ ñöôïc sinh leân coõi trôøi Voâ sôû höõu xöù, traûi qua boán möôi kieáp, heát thoï ôû coõi trôøi, trôû laïi sinh trong nhaân gian. Coâ gaùi, con vò tröôûng giaû thôøi aáy, nay laø thaân con heo naùi giaø kia. Coâ ta höôûng phöôùc coõi trôøi ñaõ heát, toäi loãi ñôøi tröôùc trôû laïi, neân ôû ñôøi naøy phaûi chòu laøm thaân heo. Thôøi xöa, coâ gaùi aáy duøng keä thöa hoûi, neáu gaëp ñöôïc vò thaày saùng suoát, töùc coâ ta coù theå ñöôïc ñaïo quaû. Coâ ta tuy thöïc haønh thieàn ñònh maø khoâng coù trí tueä chaân thaät. Quaû baùo cuûa thieàn ñònh ñaõ heát, cuõng phaûi trôû laïi ñoïa vaøo ñöôøng aùc. M 16- Ngaøy xöa coù moät vò vua moät nöôùc lôùn, thaân bò beänh naëng traûi qua möôøi hai naêm roài maø chöa coù ai trò laønh. Taát caû ngöï y cuûa nhaø vua ñeàu boù tay. Thôøi aáy coù moät nöôùc nhoû ôû phöông xa cuõng thuoäc söï thoáng laõnh cuûa vua nöôùc lôùn. Nöôùc aáy coù moät thaày thuoác trò beänh raát gioûi, vua nghe danh cuõng cho môøi ñeán ñeå chöõa trò. Sau moät thôøi gian, beänh vua ñöôïc thuyeân giaûm, vua lieàn nghó ñeán vieäc ñeàn aân ñaùp nghóa cho vò thaày thuoác kia. Vua sai söù giaû ra leänh cho nöôùc thuoäc ñòa kia: –Vò thaày thuoác trò laønh beänh cho vua ñaùng ñöôïc coâng lôùn, phaûi kòp

thôøi thöôûng ban voi, ngöïa, xe coä, traâu deâ, ruoäng vöôøn, ngöôøi giuùp vieäc haàu haï vaø duïng cuï trang söùc toát ñeïp; taát caû ñeàu phaûi cung caáp ñaày ñuû. Vò tieåu vöông vaâng leänh xaây döïng nhaø cöûa, laàu gaùc cao roäng cho vò thaày chöõa beänh, caáp cho vôï cuûa vò aáy aùo maëc, ñoà aên uoáng, chaâu baùu, caùc thöù duïng cuï nöõ trang toát ñeïp vaø naøo voi, ngöïa, traâu deâ, taát caû ñeàu ñaày ñuû. Thaày thuoác tuy ôû moät beân maø vua khoâng ñeà caäp ñeán. Vò thaày thuoác suy nghó: "Ta trò beänh cho ñöùc vua quaù coâng phu, chöa bieát vua seõ baùo ñaùp cho ta nhö theá naøo?". Vaøi ngaøy sau, beänh vua ñöôïc bình phuïc, vò thaày thuoác kia muoán töø giaõ veà nöôùc. Vua chæ caáp con ngöïa oám vaø moät chieác xe cuõ kyõ. Vò thaày thuoác thaáy vaäy raát buoàn giaän vaø than raèng: "Ta trò beänh cho vua raát coâng phu maø vua khoâng bieát aân, khoâng lo lieäu gì cho ta, ñeå ta phaûi trôû veà vôùi hai baøn tay khoâng!". Treân ñöôøng trôû veà, oâng ta than vaén thôû daøi. Khi oâng ñaõ veà ñeán nöôùc mình, gaàn ñeán

nhaø thaáy moät baày voi, lieàn hoûi ngöôøi chaên voi: –Ñaây laø voi cuûa ai? Ngöôøi chaên ñaùp: –Ñaây laø voi cuûa oâng thaày thuoác teân aáy ... OÂng laïi hoûi ngöôøi chaên: –Thaày thuoác teân aáy... töø ñaâu maø coù ñöôïc voi naøy? Ngöôøi chaên ñaùp: –Vò thaày thuoác teân aáy... trò laønh beänh cho vua neân ñöôïc thöôûng coâng. OÂng tieáp tuïc ñi tôùi moät ñoaïn ñöôøng nöõa, laïi thaáy moät baày ngöïa. OÂng hoûi ngöôøi chaên ngöïa: –Ñaây laø ngöïa cuûa ai? Ngöôøi chaên ngöïa ñaùp: –Ngöïa cuûa oâng thaày thuoác teân aáy... OÂng laïi ñi tôùi moät ñoaïn ñöôøng nöõa, thaáy moät baày traâu vaø deâ, hoûi ngöôøi chaên: –Ñaây laø traâu, deâ cuûa ai? Ngöôøi chaên ñaùp: –Traâu, deâ cuûa oâng thaày thuoác teân aáy... OÂng tieáp tuïc ñi tôùi, thaáy choã nhaø cuõ cuûa mình, nay nhaø cöûa, laâu ñaøi khaùc xöa, lieàn hoûi ngöôøi gaùc coång: –Ñaây laø nhaø cuûa ai? Ngöôøi gaùc coång thöa: –Ñaây laø nhaø cuûa thaày thuoác teân aáy... Khi oâng böôùc vaøo nhaø, ñi leân laàu, thaáy moät ngöôøi ñaøn baø thaân saéc töôi ñeïp, mình maëc aùo quyù, oâng laáy laøm laï hoûi: –Ñoù laø phu nhaân cuûa ai? Ngöôøi haàu ñaùp: –Ñaây laø phu nhaân cuûa vò thaày thuoác teân aáy... Töø khi thaáy voi, ngöïa... vaø ñi vaøo trong nhaø, ñeàu bieát do vua traû coâng lao trò beänh, vò thaày thuoác raát hoái haän, vì so vôùi vieäc trò beänh cho vua, coâng phu cuûa ta quaù ít. Chuyeän naøy laø duï cho ta bieát caùch tu phöôùc ñöùc vaäy. Taïo phöôùc ñöùc ñeå löu laïi khoù nhö beänh vua khoù trò laønh. Thaày thuoác duï nhö ngöôøi tu phöôùc. Trò beänh cho vua cuõng duï cho ngöôøi tu haønh neân taïo phöôùc. Beänh ñöôïc trò laønh nhö phöôùc ñöùc ñaõ thaønh töïu. Vua ra leänh vua nöôùc nhoû thöôûng ban voi, ngöïa, nhaø cöûa, coù yù noùi: "Chöùa phöôùc ôû ñaây thì quaû baùo ñöôïc thaønh töïu ôû kia." Luaän raèng: Troâng mong quaû baùo ñeán mau, thöôøng gaëp ñaùp öùng chaäm. Nhö ngöôøi keùm nieàm tin, khi laøm phöôùc lieàn mong saùng chieàu coù ñöôïc quaû baùo, ñeán luùc giaø, beänh, cheát ñeán, lieàn cho raèng mình khoâng ñöôïc quaû baùo toát. Khi sinh vaøo coõi trôøi ñöôïc ñuû moïi söï toát laønh cuõng gioáng nhö vò thaày thuoác kia treân ñöôøng veà thaáy voi, ngöïa... vaäy. Nöông thaân trung aám ñaõ ñeán ñöôïc Thieân cung, töùc ñöôïc thoï sinh coõi aáy, coù ñaày ñuû caùc nghieâm söùc toát ñeïp, môùi bieát hoái haän, tröôùc ñaây sao khoâng taïo phöôùc cho thaät nhieàu, nhö thaày thuoác kia khi ñaõ ñöôïc thöôûng

ban, môùi aân haän cho coâng phu trò beänh luùc tröôùc laø quaù ít. M 17- Ngaøy xöa ôû ngoaïi quoác coù moät côn möa coù chaát ñoäc, neáu nöôùc möa aáy rôi vaøo trong thaønh trì, gieáng, ao, soâng, hoà, ngöôøi uoáng nöôùc ñoù seõ bò meâ cuoàng trong baûy ngaøy

môùi tænh. Thôøi aáy coù moät vò vua nhieàu möu trí, gioûi thieân vaên. Khi thaáy maây ñoäc bay qua, vua ñaõ bieát, sai ngöôøi cho che moät caùi gieáng, khoâng cho möa ñoäc rôi vaøo. Trong luùc aáy thì traêm quan, quaàn thaàn ñeàu uoáng nhaàm nöôùc möa ñoäc aáy. Hoï ñeàu bò cuoàng loaïn, neân luùc cuøng ñi ñeán trieàu ñình, hoï ñeàu traàn truoàng, boâi buøn ñaát vaøo ñaàu, ñi ngheânh ngang vaøo ngoài treân saûnh ñieän cuûa vua. Trong luùc ñoù chæ moät mình vua laø khoâng bò ñieân cuoàng, nhö thöôøng ngaøy, maëc aùo baøo, ñoäi maõo thieân quang, mang chuoãi anh laïc, ngoài ôû giöôøng chính giöõa. Taát caû quaàn thaàn khoâng bieát mình ñang cuoàng, laïi cho vua laø quaù ñieân cuoàng, vì sao chæ moät mình maëc aùo luïng thuïng nhö vaäy. Quaàn thaàn baøn taùn vôùi nhau: –Ñaây khoâng phaûi chuyeän nhoû, chuùng ta haõy cuøng nhau suy tính, luaän baøn. Vua sôï quaàn thaàn muoán phaûn, lieàn baùo vôùi caùc quan: –Traãm coù thuoác hay, coù theå trò laønh beänh naøy deã daøng, caùc ngöôi ñôïi ñaây trong choác laùt, ta vaøo ñem thuoác ra ngay. Vua lieàn vaøo beân trong côûi boû ñoà ñang maëc, duøng buøn, phaåm ñuû maøu boâi vaøo maët, vaøo chaân, vaøo thaân, coøn hôn caû caùc quan, trong khoaûnh khaéc trôû ra. Taát caû quaàn thaàn thaáy vua lem luoác hôn hoï neân hoan hyû chuùc tuïng, taùn döông. Chæ tröø coù vua, coøn taát caû ñeàu khoâng bieát mình ñang ñieân cuoàng. Sau baûy ngaøy, taát caû quaàn thaàn ñeàu tænh ngoä, raát hoå theïn, ñeàu söûa sang aùo maõo ñaøng hoaøng, ñeán trieàu ñình nhoùm hoïp. Traùi laïi, nhaø vua coá yù giöõ nguyeân hình traïng nhö tröôùc, traàn truoàng ngoài treân toøa. Quaàn thaàn thaáy vaäy ñeàu laáy laøm laï, cuøng nhau thöa vôùi vua: –Ngaøi laø ngöôøi coù nhieàu trí tueä, vì sao nay laïi kyø laï nhö vaäy? Vua noùi vôùi caùc ñaïi thaàn: –Taâm ta vaãn bình thöôøng, khoâng coù gì thay ñoåi. Do caùc ngöôi quaù cuoàng, ta phaûi tuøy thuaän, nay caùc ngöôi laïi cho ta laø cuoàng. Nhö theá caùc ngöôi chöa thaät taâm vaäy. Ñöùc Nhö Lai cuõng nhö vaäy. Taát caû chuùng sinh do uoáng nöôùc voâ minh neân taát caû ñeàu bò ñieân cuoàng. Neáu nghe Ñaáng Ñaïi Thaùnh daïy: “Caùc phaùp voán khoâng sinh, khoâng dieät, moät töôùng cuõng laø khoâng töôùng”, thì cho laø Ñaáng Ñaïi Thaùnh noùi cuoàng loaïn. Vì vaäy cho neân Nhö Lai phaûi tuøy thuaän chuùng sinh, maø baøy noùi caùc phaùp coù thieän, coù aùc, höõu vi vaø voâ vi vaäy. M 18- Coù moät vò A-tu-la ñôøi tröôùc laø moät ngöôøi ngheøo, thöôøng baêng qua soâng ñeå vaøo röøng haùi cuûi, nöôùc soâng ñaõ saâu laïi chaûy quaù maïnh, nhöõng ngöôøi laøm ngheà haùi cuûi thöôøng bò cheát troâi, bò nhaän chìm trong doøng nöôùc xoaùy maïnh maø khoâng sao traùnh khoûi. Luùc aáy, coù moät vò Bích-chi-phaät hieän laøm hình töôùng Sa-moân ñi ñeán nhaø anh ta khaát thöïc. Ngöôøi ngheøo naøy phaùt taâm vui veû boá thí thöùc aên. Khi thoï trai, röûa baùt xong, vò Bích-chi-phaät lieäng bình baùt leân hö khoâng, caát thaân bay theo. Ngöôøi ngheøo thaáy vaäy, nhaân ñoù phaùt nguyeän: “Xin cho toâi ñôøi sau ñöôïc thaân hình to lôùn, nhöõng nôi naøo nöôùc saâu nhaát cuõng khoâng quaù goái

toâi.” Do nhaân duyeân naøy neân ñôøi sau vò aáy ñöôïc thaân to lôùn, nöôùc trong boán bieån khoâng coù choã naøo saâu quaù goái ñöôïc. Vò A-tu-la ñöùng trong bieån lôùn, thaân cao hôn nuùi Tu-di, tay vòn ñænh nuùi, nhìn xuoáng coõi trôøi Ñao-lôïi. Ñöùc Theá Toân trong voâ soá kieáp chöùa nhieàu haïnh nguyeän roäng lôùn cho neân phaùp

thaân cuûa Ngaøi ñaày khaép hö khoâng, ñaâu coù gì kyø laï! M 19- Ngaøy xöa coù moät vò hoaøng töû môùi baûy tuoåi ñaõ theo thaày vaøo nuùi caàu hoïc ñaïo Tieân, chöa töøng bieát traùch nhieäm cuûa traêm quan trong trieàu ñình. Sau quoác vöông nöôùc aáy baêng haø, khoâng coù ngöôøi thöøa keá vöông vò, quaàn thaàn cuøng nhau baøn luaän: “Ngöôøi tu Tieân trong nuùi voán laø vöông töû, bao naêm tu haønh nhieàu ñaïo ñöùc, neáu môøi ñöôïc hoaøng töû veà laøm vua thì muoân daân ñeàu nhôø.” Hoï cuøng nhau ñoác xuaát quan daân só toát trong nöôùc vaøo taän nuùi saâu, baùi thænh vò Tieân nhaân naøy môøi veà laøm quoác vöông. Khi vöông töû ñaõ nhaän laøm vua, quan daân cuøng nhau ñoùn veà nöôùc. Caùc quan toå chöùc yeán tieäc lôùn ñeå möøng taân vöông. Vò quan traùch nhieäm veà vieäc aên uoáng trong cung lo söûa soaïn nhöõng moùn aên cao löông myõ vò ñeå thieát ñaõi ñaïi vöông. Vua neám qua caùc thöùc aên raát hôïp khaåu vò. Vua thích quaù neân vieäc gì cuõng goïi vò aáy ñeán hoûi. Quaàn thaàn thaáy vaäy ñeàu cöôøi vaø thöa vôùi vua: –Trong traêm quan, moãi vò ñeàu coù traùch nhieäm rieâng: Vò quan naáu aên lo vieäc aên uoáng. Vò quan giöõ gìn kho vaûi lo vieäc may aùo, cho ñeán vieäc chính trò, quaân söï, leã nghi, chuû kho baùu… taát caû ñeàu coù traùch nhieäm rieâng. Khoâng theå ngöôøi coù khaû naêng naáu ñoà aên ngon, maø giao phoù taát caû traùch nhieäm cho moät ngöôøi aáy ñöôïc. Caâu chuyeän thí duï naøy ñeå noùi roõ caùc kinh ñieån cuûa Phaät ñeàu coù muïc ñích ñeå laøm saùng toû töøng vaán ñeà, khoâng theå mong hoaøn bò nôi moät boä kinh. Caùc kinh ñeàu neâu roõ thaät töôùng cuûa caùc phaùp. Caùc boä luaän hoaëc phaân tích Kinh Luaät… Taát caû ñeàu khaùc nhau, hoaëc noùi coù töôùng, hoaëc khoâng töôùng, Ñöùc Phaät ñeàu tuøy duyeân maø giaûng daïy. M 20- Ngaøy xöa, trong röøng nai coù moät baày nai naêm traêm con. Trong baày coù hai nai chuùa: moät con laø Boà-taùt, moät con chính laø nai chuùa. Luùc aáy quoác vöông ra khoûi thaønh saên baén. Vua thaáy ñöôïc baày nai lieàn ra leänh cho quaân lính vaây baét. Gaëp luùc nguy hieåm, caû hai nai chuùa cuøng baøn phöông keá. Khi ñaõ thoáng nhaát yù kieán, caû hai nai chuùa ñeán tröôùc nhaân vöông quyø thöa raèng: –Chuùng toâi ñeàu ôû trong ñòa giôùi cuûa vua neân ngaøi muoán gieát chuùng toâi xin chòu cheát. Nhöng Ñaïi vöông moät luùc maø gieát caû baày nai seõ aên khoâng heát, hoaëc bò hö thoái… YÙ chuùng toâi töï nguyeän moät ngaøy daâng hai con nai ñeå vua duøng, ngoaøi ra cöù moãi ngaøy theo thöù töï ñeán naïp maïng, khoâng daùm thieáu xoùt. Mong vua chaáp thuaän ñeå maïng soáng cuûa chuùng toâi taêng theâm chuùt ít. ÔÛ ñaây chuùng toâi ñaõ neâu phaûi quaáy, mong Ñaïi vöông ra aân teá ñoä. Khi aáy nhaân vöông chaáp nhaän lôøi thænh caàu, ra leänh môû voøng vaây thaû baày nai. Töø ñoù veà sau, hai nai chuùa cuøng nhau lo lieäu saép xeáp thöù töï, moãi ngaøy ñöa ñeán hai con nai cho nhaø beáp cuûa vua. Vaøi ngaøy sau, coù moät con nai ñang mang thai, theo thöù lôùp phaûi chòu cheát. Noù ñeán nai chuùa caàu

xin raèng sinh con xong seõ ñi naïp maïng. Nai chuùa baûo: –Caùc nai khaùc theo thöù lôùp chöa ñeán thì ai chòu thay cho ngöôi? Nai kia buoàn raàu lieàn ñi ñeán choã nai chuùa Boà-taùt thöa: –Chuùa cuûa toâi khoâng nhaân töø, khoâng duøng ñaïo lyù tha thöù. Nay toâi ñeán ñaây nöông töïa, mong nhôø leõ phaûi. Nai chuùa Boà-taùt thöông xoùt hoaøn caûnh nhö vaäy, lieàn töï nguyeän ñi ñeán nhaø beáp cuûa

vua xin chòu cheát theá. Ngöôøi ñaàu beáp vaøo thöa vua: –Nai chuùa töï ñeán xin chòu cheát theá cho con nai ñang coù thai. Vua nghe vaäy laáy laøm laï, cho laø hy höõu, noùi vôùi ñaàu beáp: –Daãn nai chuùa ñeán ñaây! Khi nai chuùa ñeán choã nhaân vöông lieàn höôùng veà vua noùi yù nguyeän cuûa mình muoán giuùp hoaøn caûnh ñaùng thöông kia. Khi nghe nai chuùa noùi, nhaân vöông lieàn sinh tín taâm. Vua nghó: “Loaøi caàm thuù coøn muoán tu ñöùc, huoáng gì loaøi ngöôøi.” Vua lieàn ra leänh cho caû nöôùc: –Töø nay moïi ngöôøi khoâng ñöôïc laøm ngheà saên baén. Vua lieàn ñem caùnh röøng roäng aáy nhöôøng cho baày nai ñeå chuùng ñöôïc soáng an oån. Töø ñoù veà sau röøng ñoù coù teân goïi laø röøng Nai. M 21- Ngaøi xöa, coù moät vò cö só, ngöôøi vôï ñang mang thai. OÂng thænh Ñöùc Phaät ñeán nhaø cuùng döôøng, muoán nhôø Ñöùc Nhö Lai ñoaùn thöû sau naøy vôï oâng seõ sinh con trai hay con gaùi. Ñöùc Phaät daïy: –Baø aáy sau naøy seõ sinh con trai, ñoan nghieâm, ñeïp ñeõ. Ñeán khi lôùn, tuy ôû coõi ngöôøi maø thoï caùi vui ôû coõi trôøi. Neáu nhö xuaát gia tu haønh seõ ñöôïc ñaïo quaû A-la-haùn. Vò cö só nghe qua, trong loøng nghi ngôø khoâng tin. Sau laïi thænh Luïc sö ngoaïi ñaïo ñeán nhaø cuùng döôøng, laïi cuõng nhôø hoï ñoaùn xem. Cö só noùi vôùi luïc sö ngoaïi ñaïo: –Tröôùc ñaây toâi ñaõ nhôø Sa-moân Cuø-ñaøm ñoaùn xem, Ngaøi noùi seõ sinh con trai, khoâng bieát coù thaät seõ sinh con trai khoâng? Luïc sö noùi: –Seõ sinh con gaùi. Ñaùm Luïc sö ganh gheùt Phaät phaùp, muoán noùi ngöôïc laïi nhöng sau töï suy nghó: “Neáu oâng sinh con trai thì cö só naøy seõ boû ta maø phuïng söï ñöùc Cuø-ñaøm.” Hoï lieàn caát gioïng quyû quyeät: –Naøy cö só, vôï anh seõ sinh con trai, nhöng sinh con trai sau naøy seõ bò tai hoïa. Nhaø cöûa, thaân thuoäc baûy ñôøi seõ bò dieät saïch. Do sinh con trai khoâng toát cho neân tröôùc ta noùi doái laø sinh con gaùi ñoù. Cö só nghe qua, trong loøng sôï haõi, khoâng bieát nhö theá naøo. Ñaùm Luïc sö môùi noùi vôùi cö só: –Muoán toát vaø coù lôïi chæ neân töø khöû tröôùc. Nhöõng Luïc sö lieàn moå buïng vôï cö só. Hoï moå buïng laø muoán phaù hoûng ñöùa con, nhöng moå buïng chöa xong maø vôï cuûa cö só ñaõ cheát, ñöùc beù vaãn khoâng cheát laø nhôø phöôùc ñöùc ñôøi tröôùc. Cö só ñem xaùc vôï ñeán choã hoûa taùng ngöôøi cheát, chaát moät ñoáng cuûi lôùn ñeå hoûa thieâu. Khi ngoïn löûa chaùy maïnh, Ñöùc Phaät daãn caùc ñeä töû ñeán xem. Khi thaân vôï cuûa cö só chaùy ruïi, lieàn thaáy ñöùa beù ôû trong löûa, ngoài treân hoa sen trang nghieâm, töôi ñeïp, dung maïo nhö tuyeát. Ñöùc Phaät baûo Toân giaû Kyø-vöïc: –Haõy vaøo boàng ñöùa beù ra ñaây. Toân giaû Kyø-vöïc lieàn boàng ñöùa beù ra khoûi löûa vaø traû laïi cho vò cö só ñem trôû veà nhaø nuoâi döôõng ñöùa beù. Naêm leân möôøi saùu tuoåi, ñöùa beù tröôûng thaønh taøi hoa, ñeïp ñeõ hôn ngöôøi. Sau ñoù cö

só laïi môû tieäc saém söûa ñoà aên ngon, môøi nhoùm Luïc sö ngoaïi ñaïo. Nhoùm Luïc sö taäp trung ñeán, ngoài chöa bao laâu lieàn phì cöôøi. Coù ngöôøi hoûi: –Vì sao

cöôøi vaäy? Nhoùm Luïc sö lieàn ñaùp: –Ta thaáy moät ngoïn nuùi cao caùch ñaây naêm möôi ngaøn daëm, döôùi nuùi coù suoái nöôùc chaûy, moät con khæ rôi toõm xuoáng nöôùc, thaät ñaùng buoàn cöôøi vaäy. Chuù beù bieát nhoùm Luïc sö doái traù neân laáy baùt cuûa hoï boû caùc moùn aên ôû döôùi, duøng côm che laáp ôû treân, sai ngöôøi böng baùt daâng cuùng, coøn caùc baùt khaùc ñeå côm ôû döôùi, moùn aên ñoå leân treân. Khi moïi ngöôøi ñeàu thoï thöïc, rieâng nhoùm Luïc sö khoâng aên maø toû veû töùc giaän. Gia chuû hoûi: –Vì sao caùc vò khoâng aên? Nhoùm Luïc sö ñaùp: –Khoâng coù ñoà aên laøm sao aên ñöôïc. Gia chuû hoûi: –Maét caùc vò thaáy xa naêm möôi ngaøn daëm, bieát coù con khæ rôi xuoáng nöôùc, vì sao khoâng thaáy döôùi côm trong baùt aáy coù ñoà aên? Luùc aáy, nhoùm Luïc sö caêm giaän, khoâng sao aên ñöôïc ñöùng daäy ra veà, ñi ñeán gaëp Thi-lôïi-caàu-ña thuaät laïi ñaày ñuû. Chò cuûa Luïc sö laø vôï cuûa Caàu-ña, Thi-lôïi-caàu-ña nghe nhö vaäy cuõng noåi saân, noùi vôùi Luïc sö: –OÂng Cuø-ñaøm laø Thaày cuûa noù, toâi seõ vì ñaïi sö thænh Cuø-ñaøm ñeán laøm nhuïc. Sau ñoù hoï aâm möu laøm haàm löûa vaø côm ñoäc... (Caâu chuyeän naøy raát daøi, khoâng theå neâu ra heát, ôû ñaây chæ neâu sô löôïc choã caàn yeáu thoâi.) M 22- Ngaøy xöa coù moät ñaïo só ñi ñeán nhaø Baø-la-moân khaát thöïc. Baø-la-moân baûo vôï böng ñoà aên ñeán cuùng. Khi ngöôøi vôï ñi ñeán gaàn, vì baø ta raát xinh ñeïp, neân ñaïo só nhìn môùi sinh taâm roái loaïn, noùi vôùi vò Baø-la-moân: –Loãi laàm roài, muøi duïc noåi leân roài! Baø-la-moân khoâng hieåu, lieàn hoûi laïi: –Caùi gì laø loãi laàm? Caùi gì laø muøi duïc noåi leân? Ñaïo só lieàn ñeán oâm ngöôøi vôï cuûa oâng ta hoân thaønh tieáng, roài noùi vôùi Baø-la-moân: –Ñaây laø muøi duïc. Baø-la-moân raát giaän, laáy gaäy ñaùnh ñaïo só moät heøo. Ñaïo só noùi: –Ñaây laø “loãi laàm” vaø cuõng thaät laø “tai hoïa”. Baø-la-moân muoán ñaùnh nöõa, ñaïo só chaïy ra ngoaøi coång coøn ngoaùi ñaàu laïi noùi vôùi Baø la moân: –Ñaáy laø duïc khôûi leân vaäy! Caâu chuyeän thí duï naøy noùi: Ngöôøi chöa hieåu roõ ñöôïc yù nghóa saâu xa, huyeàn dieäu cuûa söï vieäc, ñieàu caàn thieát laø phaûi duøng söï vieäc cuï theå ñeå chæ baøy, sau môùi ngoä ra vaäy! M 23- Ngaøy xöa coù moät ngöôøi laøm ngheà noâng ôû queâ, ñi thaêm thaønh phoá, thaáy ngöôøi bò ñaùnh baèng roi röôùm maùu, laáy phaân ngöïa noùng thoa vaøo löng. Anh ta hoûi:

–Vì sao phaûi laøm nhö vaäy? Ngöôøi kia ñaùp: –Khieán cho veát thöông deã laønh maø khoâng bò seïo. Ngöôøi nhaø queâ nghe vaäy thaàm ñeå yù trong loøng, sau trôû veà noùi vôùi ngöôøi nhaø: –Ta xuoáng phoá laàn naøy hoïc ñöôïc moät ñieàu khoân ngoan. Ngöôøi ôû trong nhaø hoûi: –Ngaøi ñöôïc ñieàu khoân ngoan gì? OÂng lieàn keâu ngöôøi giuùp vieäc noùi: –Haõy ñem roi ñaùnh ta hai traêm roi thaät ñau. Ngöôøi giuùp vieäc sôï chuû nhaø, khoâng daùm traùi leänh, oâng lieàn duøng roi töï ñaùnh hai traêm roi thaät ñau, maùu chaûy khaép löng. OÂng lieàn noùi ngöôøi giuùp vieäc: –Laáy phaân ngöïa noùng ñeán thoa cho ta. Noù coù theå laøm cho veát thöông mau laønh maø khoâng bò seïo. Sau ñoù oâng ta noùi vôùi ngöôøi nhaø: –Caùc ngöôi bieát khoâng, ñoù laø ñieàu khoân ngoan. Caâu chuyeän thí duï naøy noùi veà ngöôøi tu haønh coi thöôøng giôùi luaät. Voán ñaõ gaëp minh sö thoï ñöôïc giôùi (xuaát gia), sau thaáy ngöôøi thoï giôùi (taïi gia), khoâng tin giôùi ñaõ thoï ñeå laøm ngöôøi cö só, nhö vaäy laø toån thöông ñeán phaùp thaân thanh tònh saün coù. Duï nhö chòu hai traêm

roi, maùu chaûy khaép löng môùi mong ngöôøi ñem phaân ngöïa thoa leân vaäy. M 24- ÔÛ ngoaïi quoác coù ngöôøi chuyeân tuïng chuù ñeå caûm hoùa roàng, töø Quaân trì ñaày nöôùc ñi ñeán beân Long trì nhaát taâm tuïng chuù. Loaøi roàng ôû ñaây töùc thôøi thaáy löûa lôùn phaùt sinh töø ñaùy ao, sau ñoù toaøn ao nöôùc ñeàu coù löûa chaùy. Roàng thaáy löûa, ngoùc ñaàu nhìn leân nuùi, laïi thaáy löûa lôùn ñoát chaùy nuùi röøng; ngöôùc xem ñænh nuùi, cuõng khoâng coù choã truù an oån, taát caû ñeàu bò löûa ñoát chaùy; coá tìm choã thoaùt thaân maø khoâng theå ñöôïc. Chæ thaáy nöôùc trong ao Quaân trì laø coù theå tò naïn, lieàn daäp taét löûa loøng, bieán thaân nhoû laïi ñeå aån naùu trong ao Quaân trì. Long trì ví nhö Duïc giôùi. Ngöôùc leân nuùi röøng ví nhö Saéc giôùi. Nhìn ñænh nuùi cao ví nhö Voâ saéc giôùi. Thaày ñoïc chuù caûm hoùa roàng ví nhö Boà-taùt. Nöôùc maùt Quaân trì ví nhö Nieát-baøn. Duøng ñeán chuù thuaät laø ví nhö phaùp phöông tieän. Löûa lôùn thieâu ñoát ví nhö hieän töôïng voâ thöôøng. Thaân roàng to lôùn ví nhö loøng kieâu maïn. Laøm cho thaân nhoû laïi ví nhö taâm khieâm nhöôïng. Chuyeän naøy yù noùi Boà-taùt thò hieän kieáp thieâu, ba coõi duïc, saéc, voâ saéc ñeàu chaùy röïc ngoïn löûa voâ thöôøng, khuûng boá chuùng sinh, khieán cho chuùng sinh phaûi dieät töø loøng kieâu maïn, phaùt khieâm nhöôïng nhaõ nhaën, vaäy sau ñoù môùi ñöôïc böôùc vaøo caûnh an laïc Nieát- baøn. M 25- Thôøi xa xöa, ôû nöôùc ngoaøi coù moät taûng ñaù ôû beân ñöôøng ñi bò thôøi gian, ngöïa xe giaãm ñaïp laàn laàn hao moøn. Thôøi aáy coù ngöôøi cho laø noù ngaên caûn, trôû ngaïi ñöôøng ñi, muoán töø boû, neân duøng buùa ñaäp phaù. Thaáy coù moät con raén ñoäc töø trong ñaù boø ra, gaëp gioù laàn laàn lôùn leân, trong khoaûnh khaéc, thaân to lôùn ñaày caû coõi Dieâm-phuø. Ngöôøi vaø muoân vaät trong coõi Dieâm phuø chæ trong moät ngaøy ñeàu bò aên saïch heát, sau ñoù môùi chòu cheát. Ñaây laø do aùc baùo maø chuùng sinh bò taøn haïi mau choùng nhö vaäy. Boà-taùt khi coøn laø

ngöôøi phaøm ñaõ chöùa nhoùm coâng ñöùc traûi qua nhieàu soá kieáp nhö vi traàn, ñeán khi phaùt taâm ñeàu thaønh Phaät ñaïo, thuyeát phaùp ñoä ngöôøi vaøo coõi Nieát-baøn. Söï thaønh töïu mau choùng naøy ñaâu laáy gì laøm laï! Xöa coù moät con raén, ñaàu vaø ñuoâi cuøng tranh vôùi nhau, ñaàu noùi vôùi ñuoâi: –Ta xöùng ñaùng laøm lôùn. Ñuoâi noùi vôùi ñaàu: –Ta cuõng ñaùng laøm lôùn. Ñaàu noùi: –Ta coù tai ñeå nghe, coù maét ñeå thaáy, coù mieäng ñeå aên, neân khi ñi laø phaûi ñi töôùc. Vì vaäy cho neân ta xöùng ñaùng laøm lôùn. Coøn ngöôi khoâng coù nhöõng khaû naêng ñoù, khoâng neân giaønh laøm lôùn. Ñuoâi giaän noùi: –Ta cho ngöôi ñi thì ngöôi môùi ñi ñöôïc. Baây giôø ta khoâng cho ngöôi ñi ñaây. Noù lieàn duøng thaân quaán vaøo goác caây ba voøng, trong ba ngaøy khoâng buoâng thaû. Ñaàu do ñoù khoâng ñi ñaâu ñöôïc ñeå kieám ñoà aên uoáng, ñoùi khaùt saép cheát. Ñaàu noùi vôùi ñuoâi: –Ngöôi neân buoâng thaû ra. Ta chaáp nhaän cho ngöôi laøm lôùn. Ñuoâi nghe noùi vaäy môùi buoâng ra. Ñaàu noùi vôùi ñuoâi: –Ngöôi muoán laøm lôùn, ta chaáp nhaän ñeå ngöôi ñi töôùc. Ñuoâi moø maãm ñi töôùc, chöa ñöôïc vaøi böôùc ñaõ bò rôi vaøo haàm löûa maø cheát. Caâu chuyeän thí duï naøy noùi: ÔÛ trong chuùng Taêng, hoaëc coù vò Thöôïng toïa, Ñaïi ñöùc thoâng minh, coù theå phaùn ñoaùn phaùp luaät. Coù ngöôøi caáp döôùi khoâng chòu tuaân theo. Khaû naêng cuûa vò Thöôïng toïa khoâng

theå cheá phuïc, lieàn noùi: “Neáu muoán vaäy thì tuøy yù”. Do ñoù nhöõng lôïi ích chung ñeàu seõ bò rôi vaøo sai phaïm. Ví duï nhö raén bò rôi vaøo haàm löûa vaäy.

M 26- Ngaøy xöa coù thôï saên giaêng löôùi nôi röøng vaéng baét chim, ñem ñoà aên chim öa thích ñaët ôû trong löôùi. Caùc loaïi chim cuøng baïn beø tranh nhau bay ñeán aên. Thôï saên keùo löôùi saäp xuoáng, caùc loaøi chim ñeàu loït vaøo trong löôùi. Baáy giôø coù moät con chim lôùn ñuû söùc maïnh, duøng thaân caát boång löôùi leân, cuøng vôùi caùc loaïi chim khaùc cuøng nhau bay ñi. Thôï saên thaáy vaäy lieàn ñuoåi theo. Coù ngöôøi noùi vôùi thôï saên: –Chim thì bay cao treân hö khoâng maø ngöôi thì ñi boä ôû döôùi, sao maø ngu vaäy? Thôï saên traû lôøi: –Khoâng ñuùng nhö vaäy ñaâu. Chim kia khi trôøi toái tìm choã nghæ, do yù höôùng baát ñoàng seõ töï rôi xuoáng. Ngöôøi thôï saên coá ñi theo, khoâng chòu boû. Trôøi saép toái, ngöôùc xem caùc loaïi chim bay ngöôïc xuoâi caïnh tranh nhau hoaëc muoán höôùng veà phía Ñoâng, hoaëc muoán bay veà phía Taây, hoaëc mong leân nuùi cao, hoaëc muoán xuoáng vöïc saâu. Do baát ñoàng nhö vaäy, chæ trong choác laùt taát caû lieàn bò rôi xuoáng. Thôï saên baét ñöôïc, laàn löôït gieát cheát. Thôï saên baét chim ví nhö ma Ba-tuaàn. Ngöôøi tröông löôùi ví nhö keát söû. Mang löôùi maø bay ví nhö ngöôøi chöa lìa keát söû maø muoán mong ra khoûi ba coõi. Trôøi toái muoán tìm choã nghæ ví nhö ngöôøi sinh taâm bieáng nhaùc khoâng chòu tieán leân. Tìm choã nghæ khoâng ñoàng, ví nhö sinh khôûi saùu möôi hai kieán chaáp thöôøng traùi nghòch nhau. Caùc loaøi chim bò rôi xuoáng ñaát nhö ngöôøi chaáp nhaän phaùp taø, quaû baùo seõ bò ñoïa ñòa nguïc.

Nhaân ñaây chuùng ta bieát roõ keát söû traàn caáu laø löôùi ma vaäy.

M 27- Ngaøy xöa, khi Ñöùc Phaät coøn taïi theá, coù naêm traêm löïc só ñeàu xuaát gia laøm Sa- moân. Caùc vò aáy ôû moät choã vôùi nhau ñeå cuøng toïa thieàn, tuïng kinh. Thôøi aáy coù keû xaáu laøm giaëc ñeán cöôùp heát y baùt cuûa caùc thaày, chæ coøn Neâ-hoaøn-taêng (aùo loùt) ñeå laïi. Sau khi giaëc ñi roài, caùc thaày Sa-moân chæ maëc aùo Neâ-hoaøn-taêng cuøng nhau ñi ñeán choã Ñöùc Phaät, thöa laïi vôùi Ngaøi vieäc xaûy ra ôû treân. Phaät daïy caùc Sa-moân: –Caùc thaày sao khoâng la lôùn leân? Caùc Sa-moân thöa: –Ñöùc Theá Toân chöa cho pheùp neân khoâng daùm la lôùn. Ñöùc Phaät daïy caùc thaày Tyø-kheo: –Caùc thaày neáu khoâng daùm la lôùn, coù ngaøy giaëc hoï laáy y baùt nöõa, ai seõ phaûi cung caáp thöôøng cho caùc thaày? Töø nay veà sau Ta chaáp nhaän cho caùc thaày, khi thaáy giaëc cöôùp ñeán coù theå la lôùn, caàm gaäy, naém ñaù doïa cho hoï sôï haõi phaûi boû ñi, ñöøng coù laøm toån haïi hoï laø ñöôïc. Choã quyù troïng cuûa con ngöôøi laø thaân theå, maïng soáng vaø taøi saûn. Ba thöù naøy cuõng khoâng neân meán tieác maø cuõng khoâng neân khinh thöôøng. Khoâng neân meán tieác vì thaân voâ thöôøng deã hö hoaïi, khoâng vöõng chaéc. Ngöôøi ngu meâ laàm cho laø vaät cuûa ta, sinh ra tham aùi, meán tieác, laøm nhaân duyeân cho caùc loãi laàm, sau naøy phaûi ñoïa vaøo ñöôøng aùc. Cho neân noùi thaân khoâng phaûi laø thöù ñeå meán tieác vaäy. Coøn khoâng theå khinh laø do nhôø coù thaân maø gaëp ñöôïc Thaùnh hieàn ñeå laøm caùc coâng ñöùc quyø goái, chaép tay, ngheânh ñoùn, leã baùi. Nhôø ñoù sau naøy seõ ñöôïc thaân baùu nhö Kim

cang, khoâng theå hoaïi ñöôïc. Cho neân noùi khoâng neân khinh thöôøng thaân. Thaân maïng naøy khoâng neân tieác laø vì con ngöôøi thöôøng vì thaân maïng maø phaûi saùt sinh, troäm caép, taø daâm, mieäng phaïm boán loãi, yù sinh tham, saân, si, taø kieán, sau naøy seõ ñoïa ñòa nguïc. Cho neân noùi khoâng neân meán tieác thaân maïng. Nhöng thaân maïng cuõng khoâng theå khinh laø vì nhôø coù thaân maïng naøy neân thöôøng ñöôïc gaëp Thaùnh hieàn, thöôøng ñöôïc nghe Phaät phaùp, hieåu yù nghóa tinh vi, saâu xa, thaám saâu vaøo tinh thaàn ñeå troïn ñôøi tu haønh, sau ñöôïc thaân maïng quyù baùu, soáng laâu khoâng cuøng taän. Cho neân noùi cuõng khoâng theå khinh. Tieàn taøi cuõng khoâng neân ñeå ta meán tieác: vì tieàn taøi thuoäc phaàn cuûa naêm nhaø (troäm cöôùp, nöôùc troâi, löûa chaùy, quan tòch thaâu, con hö). Chæ caàn moät trong naêm nhaø keå treân ñeán vieáng thì tieàn taøi heát saïch. Cho neân noùi tieàn taøi khoâng neân meán tieác laø vaäy. Nhöng tieàn taøi cuõng khoâng neân khinh thöôøng laø vì neáu gaëp ruoäng phöôùc duøng noù ñem ra boá thí, moãi moãi cuùng döôøng khoâng coù meán tieác, sau seõ nhaän ñöôïc tieàn taøi, cuûa baùu aån taøng ôû trong boán ñaïi. Khi ñaõ coù nhieàu cuûa baùu, cöùu giuùp ñöôïc khaép cuøng, taát caû ngöôøi ngheøo caàu xin ñeàu ñöôïc thoûa maõn. Cho neân noùi tieàn taøi cuõng khoâng theå khinh. Luaän raèng: ngöôøi laøm vieäc phöôùc ñöùc ñeàu neân höôùng taâm caàu thaønh Phaät, khoâng neân chæ mong ñöôïc höôûng quaû baùo trôøi ngöôøi. Vì sao vaäy? Ví nhö troàng caây luùa chæ mong haùi haït cuûa noù, haït tuy chöa chín maø caønh, nhaùnh, laù töï nhieân ñaõ ñöôïc. Boá thí laøm phöôùc cuõng laïi nhö vaäy. Phaùt taâm tu haønh chæ caàu thaønh Phaät, ñaït ñeán Nieát-baøn. Tuy khi chöa ñöôïc thaønh ñaïo maø nieàm vui cao toät trong trôøi ngöôøi nhö Kim luaân, Thaùnh chuùa, Ñeá Thích, Phaïm

vöông töï nhieân ñeàu ñöôïc. Cuõng nhö troàng caây luùa, khoâng mong caàu nhaùnh laù maø töï nhieân ñeàu ñöôïc. Do vaäy, ngöôøi tu haønh khoâng neân chæ caàu quaû baùo an vui cuûa trôøi, ngöôøi. M 28- Ngaøy xöa, ôû Thieân truùc coù möôøi vaïn Sa-moân cuøng soáng chung trong moät töï vieän, trong soá ñoù hôn naêm vaïn ngöôøi ñaõ ñöôïc ñaïo quaû A-la-haùn, thaáu trieät saùu pheùp thaàn thoâng, caùc laäu hoaëc ñaõ heát. Coøn laïi naêm vaïn Sa-moân kia, hoaëc coù nhöõng vò ñöôïc ñaïo quaû döôùi, hoaëc coù vò chöa ñöôïc. Thôøi aáy coù moät tröôûng giaû ôû trong vuøng gaàn töï vieän vì muoán mong caàu cho mình thöôøng ñöôïc höôûng phöôùc baùo trôøi ngöôøi, neân ñeán töï vieän baøy bieän ñoà aên uoáng, cuùng döôøng chuùng Taêng. Luùc baáy giôø coù moät Thöôïng toïa ñaõ thaønh töïu saùu pheùp thaàn thoâng, laø baäc A-la- haùn. Ngaøi ñaõ giaø nua, toùc baïc, raêng ruïng, hình theå khoâ gaày, laø haøng Thöôïng thuû cuûa möôøi vaïn Sa-moân aáy, ñaïi dieän chuùng Taêng, vì tröôûng giaû maø chuù nguyeän. Sau khi ñaõ thoï trai, röûa baùt xong, ngaøi noùi vôùi tröôûng giaû: –Naøy ñaøn-vieät, nay oâng laøm vieäc boá thí naøy, khoâng kheùo seõ maéc toäi lôùn. Khi aáy trong hoäi, nhöõng vò chöa ñöôïc ñaïo ñeàu noùi: –Thöôïng toïa, ngaøi giaø caû neân noùi coù nhaàm laãn. Thöôïng toïa noùi: –Vieäc kia söï thaät laø vaäy, ta khoâng noùi nhaàm laãn ñaâu. Moïi ngöôøi hoûi: –Vò aáy gieo gioáng phöôùc, sao ngaøi noùi seõ maéc toäi? Thöôïng toïa daïy: –Caùc vò chæ bieát moät maø khoâng bieát hai, vò aáy gieo phöôùc thì veà sau seõ thoï höôûng phöôùc baùo trong

coõi trôøi, ngöôøi. Khi ôû trong caûnh vui söôùng seõ sinh taâm kieâu maïn, töï cho laø ñaõ quaù ñaày ñuû, khoâng mong caàu giaûi thoaùt; thaáy Phaät khoâng toân troïng, gaëp kinh khoâng ñoïc tuïng, hoïc hoûi; thaáy Sa-moân khoâng coù loøng toân kính, buoâng lung, phoùng tuùng. Khi phöôùc höôûng heát seõ phaûi bò ñoïa vaøo ñöôøng aùc voâ soá kieáp, khi toäi heát môùi ñöôïc ra khoûi. Sôû dó con ngöôøi maéc phaûi toäi lôùn laø vì nguyeân nhaân muoán ñöôïc quaû baùo ôû theá tuïc vaäy. Traùi laïi, neáu coù taâm höôùng veà Thaùnh ñaïo giaûi thoaùt, maø tu phöôùc thieän thì sau naøy seõ ñöôïc giaûi thoaùt an laïc, phöôùc baùo khoâng cuøng vaø khoâng bao giôø phaûi chòu aùc baùo. M 29- Ngaøy xöa coù hai ngöôøi ngheøo ôû nöôùc Thieân truùc, ñôøi soáng taèn tieän, thöôøng ra chôï baùn söõa laøm keá sinh soáng. Haèng ngaøy ñoäi bình söõa treân ñaàu ra chôï baùn. Moät hoâm, gaëp luùc trôøi möa, ñöôøng bò buøn laày trôn trôït, moät ngöôøi coù trí suy nghó: “Hoâm nay trôøi möa, ñöôøng ra chôï buøn trôn trôït khoù ñi, neáu ta bò teù seõ laøm vôõ bình ñoå söõa. Nay ta ruùt phaàn söõa quyù ñeå daønh, neáu lôõ bò teù ngaõ thì khoâng maát maùt gì bao nhieâu.” Moät ngöôøi khaùc thieáu trí, ñoäi heát bình söõa ra chôï. Treân ñöôøng ñi, buøn trôn, hai ngöôøi ñeàu bò ngaõ vôõ bình. Moät ngöôøi saàu buoàn, laên loùc treân ñaát, coøn moät ngöôøi thì thaûn nhieân, khoâng coù neùt maët buoàn raàu aân haän. Coù ngöôøi thaáy vaäy, hoûi: –Caùc ngöôi caû hai ñeàu bò beå bình söõa, ñeàu thieät haïi nhö nhau. Vì sao chæ coù moät ngöôøi saàu naõo, khoùc than aân haän? Coøn moät ngöôøi thì an nhieân khoâng thaáy saàu buoàn?

Moät ngöôøi ñaùp: –Toâi mang nguyeân bình söõa, nay bò vôõ maát saïch. Vì vaäy neân toâi buoàn, aân haän khoâng theå töï cheá. Moät ngöôøi khaùc ñaùp: –Tröôùc khi mang söõa ra chôï, toâi ñaõ laáy bôùt phaàn söõa ngon, nay bình bò hö hoaïi nhö vaäy thì khoâng maát maùt gì bao nhieâu. Vì vaäy maø toâi vaãn thaûn nhieân, khoâng laáy ñoù laøm aân haän. Bình söõa ví cho thaân cuûa chuùng ta. Söõa ngon quyù ví cho tieàn taøi vaät chaát. Coù ngöôøi xan tham laãn tieác tieàn taøi, vaät baùu, tham caàu lôïi ích hieän taïi, khoâng nghó ñeán caûnh voâ thöôøng. Khi boû thaân maïng nhö bình bò vôõ; cuõng ví nhö ngöôøi kia bò ñoå maát söõa quyù, duø hoái haän, aên naên cuõng khoâng coøn kòp. Traùi laïi coù ngöôøi nhôø tin moät caùch saâu saéc quaû baùo ñôøi sau neân hoï coù tieàn taøi, vaät baùu ñeàu ñem ra boá thí, cuùng döôøng, duø coù maát thaân maïng nhö bình bò vôõ, nhöng söï thieät haïi chaúng laø bao. Cuõng ví nhö ngöôøi kia, bình söõa tuy bò vôõ maø maát maùt raát ít, neân taâm ngöôøi kia thaûn nhieân khoâng aân haän. M 30- Ngaøy xöa coù naêm traêm thöông khaùch, nöông thuyeàn vaøo bieån muoán tìm cuûa baùu. Gaëp luùc caù Ma-kieät ngöôùc ñaàu, haù mieäng muoán aên nuoát chuùng sinh. Luùc aáy thôøi tieát thuaän, gioù tuy thoåi nheï nhöng thuyeàn laïi ñi nhanh nhö teân baén. Chuû thöông khaùch thôøi aáy teân laø Taùt-baïc, noùi vôùi moïi ngöôøi: –Thuyeàn ñi quaù nhanh, neân haï buoàm xuoáng. Ñaõ haï buoàm xuoáng roài maø thuyeàn ñi caøng nhanh, khoâng theå döøng laïi ñöôïc. OÂng chuû Taùt-baïc hoûi ngöôøi ngoài treân taàng cao: –Ngöôi thaáy coù gì laï khoâng? –Toâi thaáy ôû treân coù hai maët trôøi xuaát hieän, phía döôùi nuùi traéng, ôû giöõa coù nuùi ñen. OÂng chuû Taùt-baïc kinh haõi noùi: –Chuùng ta ñang gaëp caù lôùn, phaûi laøm sao ñaây? Ta vaø caùc ngöôi ñeàu gaëp nguy khoán,

neáu rôi vaøo buïng caù khoù maø ñöôïc soáng! Caùc ngöôi neân tuøy choã toân thôø cuûa mình maø heát loøng caàu nguyeän. Khi aáy moïi ngöôøi tuøy choã tín ngöôõng, ñeàu ñem thaân maïng nöông veà moät loøng caàu ñöôïc thoaùt tai aùch naøy. Ngöôøi caàu caøng gaáp, thuyeàn ñi caøng nhanh. Chæ trong choác laùt neáu khoâng döøng laïi ñöôïc seõ vaøo mieäng caù. Khi aáy oâng chuû Taùt-baïc baûo moïi ngöôøi: –Ta coù danh hieäu thaàn löïc raát lôùn goïi laø Phaät, caùc ngöôi neân boû choã toân thôø rieâng maø cuøng ta heát loøng xöng nieäm. Khi aáy naêm traêm ngöôøi ñeàu nieäm lôùn: –Nam-moâ Phaät! Caù nghe ñöôïc ngöôøi xöng nieäm Phaät, lieàn suy nghó: "Ngaøy nay theá gian coøn coù Phaät, ta sao laïi nhaãn taâm laøm toån thöông, saùt haïi chuùng sinh?". Khi nghó ñeán ñoù, caù ngaäm mieäng laïi, nöôùc lieàn chaûy ñaûo ngöôïc vaø nhôø ñoù maø ñoaøn thuyeàn ñöôïc ñöa ra xa khoûi mieäng caù. Taát caû moïi ngöôøi ñi buoân ñeàu ñöôïc thoaùt naïn. Con caù lôùn naøy ñôøi tröôùc ñaõ töøng laø Ñaïo nhaân, vì taïo toäi neân phaûi laøm thaân caù, nhôø nghe ñöôïc tieáng nieäm Phaät neân nhôù laïi ñôøi tröôùc cuûa mình, voäi suy nghó lieàn phaùt sinh taâm laønh. Nhaân ñaây chuùng ta coù theå roõ: Naêm traêm ngöôøi ñi buoân moät loøng taïm thôøi xöng nieäm Phaät, lieàn ñöôïc giaûi thoaùt naïn lôùn. Neáu chuùng ta chuyeân taâm nieäm Phaät tam-muoäi

thì toäi naëng chuyeån thaønh nheï, toäi nheï seõ heát. ÖÙng nghieäm nhö chuyeän keå treân cuõng chöa laáy laøm nhieàu vaäy. M 31- Ñeán luùc kieáp taän, löûa seõ thieâu ñoát ngöôøi vaø vaät; taát caû ñeàu khoâng coøn. Nhaân do naêng löïc taïo phöôùc ñöùc cuûa chuùng sinh, cho neân coù gioù ôû möôøi phöông thoåi tôùi. Gioù nhieàu maët, thöù lôùp thoåi neân coù theå duy trì bieån nöôùc. Treân maët nöôùc hieän ra moät ngöôøi coù ngaøn ñaàu, hai ngaøn tay chaân, teân laø Vi Teá. Vò aáy trong roán hoùa sinh moät ngaøn caùnh sen saéc vaøng; aùnh saùng cuûa noù röïc rôõ nhö ngaøn maët trôøi soi chieáu. Trong hoa sen coù ngöôøi ngoài kieát giaø, vò aáy cuõng coù voâ löôïng aùnh saùng, ñoù laø vua Phaïm thieân, töø yù hoùa sinh taùm ngaøn ngöôøi con, do taùm ngaøn vò aáy maø sau ñoù coù ra vuõ truï con ngöôøi. Phaïm Thieân vöông naøy ñoái vôùi daâm duïc, saân haän ñeàu ñaõ dieät saïch, cho neân sau naøy neáu coù ngöôøi tu haønh thieàn ñònh naøo maø ñöôïc thanh tònh, khoâng coøn tham duïc, goïi laø tu haønh Phaïm haïnh. Ñöùc Phaät chuyeån phaùp luaân cuõng goïi laø Phaïm luaân. Do Phaïm thieân vöông luùc ñaàu ngoài treân hoa sen, vì vaäy chö Phaät tuøy thuaän theá tuïc cuõng thöôøng ngoài kieát giaø treân toøa sen baùu noùi Saùu ba-la-maät, ngöôøi nghe phaùp naøy lieàn ñöôïc böôùc leân quaû vò (Phaät) Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Ngaøy xöa, vaøo thôøi Ñöùc Phaät coøn taïi theá, coù moät ngöôøi con gaùi thuoäc doøng toäc quyù phaùi saéc maët ñoan chaùnh, dung maïo trang nghieâm, ñænh ñaïc, sau phaùt taâm xuaát gia tu hoïc, ñöôïc quaû ÖÙng chaân. Moät hoâm, coâ ñi moät mình trong röøng vaéng ôû ngoaøi thaønh, treân ñöôøng ñi gaëp moät ngöôøi ñaøn oâng. Vò aáy vì thaáy Tyø-kheo-ni dung maïo ñoan chaùnh, sinh taâm ñaém tröôùc, lieàn ñöùng chaän ngang tröôùc maët maø noùi: –Neáu coâ khoâng theo toâi, toâi khoâng cho ñi! Tyø-kheo-ni noùi vôùi anh ta: –YÙ nghó vaø haønh ñoäng khoâng trong saïch seõ ñöa ñeán con ñöôøng toäi loãi. Thaân theå, ñaàu, maét, tay chaân con ngöôøi ñaâu coù gì

ñaùng tham? Anh chaøng kia lieàn noùi vôùi Tyø-kheo-ni: –Toâi meán ñoâi maét ñeïp cuûa coâ. Vò Tyø-kheo-ni lieàn duøng tay phaûi moùc moät con maét ñöa cho anh ta, maùu chaûy phuû caû maët. Anh chaøng kia khi ñaõ thaáy vaäy, yù tham duïc lieàn döùt, sôï haõi boû ñi. Tyø-kheo-ni tay caàm con maét ñi ñeán choã Phaät vaø nhôø oai thaàn cuûa Phaät, con maét cuûa coâ ñöôïc phuïc hoài nhö cuõ. Coâ höôùng veà Ñöùc Phaät thöa laïi söï vieäc ñaày ñuû. Ñöùc Phaät nhaân vieäc naøy kieát giôùi: –Töø nay veà sau khoâng cho pheùp Tyø-kheo-ni ôû ngoaøi thaønh vaø ñi moät mình trong xoùm laøng. M 32- Coû caây trong thieân haï ñeàu coù theå laøm thuoác. Ngöôøi khoâng thieän ngheä trong ngheà thì khoâng theå bieát vaäy. Ngaøy xöa coù moät vò Thaùnh y teân laø Kyø-vöïc, coù khaû naêng hoøa hôïp, cheá bieán caùc caây coû thuoác, taïo thaønh hình daïng moät chuù beù, ngöôøi naøo thaáy ñöôïc hoan hyû, caùc beänh ñeàu laønh. OÂng ta hoaëc duøng moät thöù coû thuoác trò laønh caùc beänh, hoaëc duøng caùc thöù coû thuoác trò laønh moät beänh. Nhö vaäy coû thuoác trong thieân haï, thöù naøo cuõng duøng ñeå trò beänh ñöôïc, ôû trong thieân haï, beänh gì cuõng trò laønh ñöôïc.

Khi löông y Kyø-vöïc cheát, taát caû caây coû thuoác trong thieân haï ñeàu khoùc, cuøng than raèng: –Ta ñeàu coù theå duøng ñeå trò laønh beänh, chæ coù oâng löông y Kyø-vöïc môùi bieát ñöôïc ta. Nay oâng ñaõ cheát, khoâng ai coù theå bieát roõ ta. Ngöôøi ñôøi sau hoaëc duøng laàm; hoaëc taêng, hoaëc giaûm, laøm cho beänh khoâng laønh, khieán ngöôøi ñôøi cho raèng ta khoâng coù thaàn hieäu. Suy nghó nhö theá neân chuùng buoàn khoùc. Chæ coù moät caây Ha-leâ-laëc ñöùng moät choã rieâng khoâng khoùc, töï noùi: “Vôùi ta, caùc beänh ñeàu coù theå trò. Duøng ta laøm thuoác uoáng, caùc beänh ñeàu laønh. Khoâng duøng ñeán ta, caùc beänh ñeàu khoâng laønh, maø khoâng caàn coù löông y saùng suoát, cho neân ta khoâng khoùc vaäy.” OÂng Kyø-vöïc ví nhö Ñöùc Phaät. Caùc caây coû thuoác ví nhö caùc phaùp moân cuûa Phaät. Caây Ha-leâ-laëc ví nhö phaùp voâ thöôøng. Nhö Ñöùc Phaät khi coøn ôû ñôøi, kheùo duøng ñeán naêng löïc cuûa caùc phaùp ñeå chæ daïy ngöôøi tu haønh. Nhö duøng daâm, noä, si ñeå laøm thuoác trò laønh beänh ñoù cho ngöôøi. Vaø caùc phaùp laønh khaùc tuøy nghi maø duøng, khoâng theo moät nguyeân taéc naøo, ví nhö tuøy beänh maø löông y cho thuoác vaäy. Sau khi Ñöùc Phaät vaøo Nieát-baøn, coù ít ngöôøi ñuû khaû naêng kheùo, duøng caùc phaùp öùng hôïp vôùi caên cô ñeå tuøy nghi trò lieäu. Traùi laïi, chæ döïa vaøo thaønh töïu cuûa phaùp voâ thöôøng cuõng trò ñöôïc nhieàu beänh; ñoàng thôøi cuõng trò ñöôïc beänh daâm, noä, si neáu quaùn phaùp voâ thöôøng thì cuõng trò ñöôïc vaäy. Ngöôøi kheùo duøng thì hay laønh beänh, ngöôøi khoâng kheùo duøng cuõng khoâng bò toån thöông. Vì vaäy cho neân phaùp voâ thöôøng ví nhö caây Ha-leâ-laëc. Ngoaøi ra caùc phaùp khaùc khoâng deã gì duøng ñöôïc, ngöôøi naøo muoán duøng ñeå tu haønh caàn phaûi gaëp thaày saùng suoát. Ngöôøi kheùo duøng thì beänh thuyeân giaûm, ngöôøi khoâng bieát duøng thì beänh taêng vaäy. M 33- Ngaøy xöa coù moät teân ñoà teå coøn treû ñeán gaëp vua A-xaø-theá caàu xin moät öôùc nguyeän. Vua hoûi: –Ngöôi caàu xin ñieàu gì? Ñoà teå taâu: –Taâu Ñaïi vöông, ñeán ngaøy tieát hoäi cuùng teá, vua caàn moå gieát suùc vaät, neáu ñöôïc chaáp thuaän, toâi seõ xin heát loøng laøm vieäc ñoù. Vua noùi: –Vieäc

cheùm gieát, saùt haïi, ngöôøi thöôøng khoâng öa, vì sao ngöôi laïi muoán laøm? Ñoà teå thöa: –Xöa toâi laø ngöôøi ngheøo, nhôø sieâng naêng gieát deâ ñeå nuoâi soáng neân sau khi cheát ñöôïc sinh leân laøm Töù Thieân vöông. Heát thoï maïng ôû coõi trôøi, sinh trong loaøi ngöôøi tieáp tuïc laøm ngheà gieát deâ. Sau khi cheát, laïi ñöôïc sinh leân coõi trôøi laàn thöù hai. Nhö vaäy, nhôø saùu laàn ôû trong nhaân gian laøm ngheà gieát deâ, nhaân ñoù maø ñöôïc saùu laàn sinh leân coõi trôøi, thoï höôûng phöôùc baùo khoâng theå löôøng ñöôïc. Vì lyù do nhö vaäy cho neân toâi xin tieáp tuïc ñöôïc laøm vieäc moå gieát. Vua noùi: –Ngöôi ñaët baøy noùi nhö vaäy chöù laøm sao ngöôi bieát ñöôïc? Ñoà teå thöa: –Do toâi bieát ñöôïc kieáp tröôùc. Vua nghe qua khoâng theå tin, cho laø lôøi noùi doái. Keû haï tieän nhö vaäy laøm sau bieát

ñöôïc kieáp tröôùc? Veà sau, vua ñöôïc gaëp Phaät, lieàn ñem vieäc aáy thöa hoûi. Ñöùc Phaät daïy: –Ñuùng nhö lôøi vò aáy noùi, khoâng phaûi doái. Vò aáy ñôøi tröôùc ñaõ töøng gaëp Bích-chi- phaät, khi thaáy Bích-chi-phaät thì hoan hyû, heát loøng quaùn saùt, chieâm ngöôõng töø ñaàu cho ñeán chaân roài phaùt thieän taâm. Do nhaân duyeân taïo coâng ñöùc naøy, cho neân ñöôïc saùu laàn sinh leân coõi trôøi. Vaø khi sinh xuoáng coõi loaøi ngöôøi, laïi bieát ñöôïc ñôøi tröôùc cuûa mình. Do phöôùc ñöùc ñaõ thuaàn thuïc neân ñöôïc saùu laàn sinh trong coõi trôøi, ngöôøi. Coøn toäi saùt haïi chöa thuaàn thuïc cho neân chöa chòu quaû baùo. Khi thaân naøy thoï maïng ñaõ heát môùi ñoïa ñòa nguïc, chòu toäi ñaõ gieát deâ. Khi toäi ñòa nguïc ñaõ maõn, seõ sinh trong loaøi deâ nhieàu laàn ñeå thöôøng maïng. Vò aáy chæ bieát moät ít ñôøi tröôùc laø saùu laàn sinh leân, trôû xuoáng trong voøng trôøi, ngöôøi, maø khoâng bieát veà quaù khöù ñôøi thöù baûy, khi thoï thaân ngöôøi ñaõ laøm phöôùc. Vì vaäy neân hieåu laàm nhôø gieát deâ maø ñöôïc sinh leân coõi trôøi. Nhö vaäy, ñoà teå chæ bieát ñöôïc kieáp tröôùc chöù khoâng theå hieåu ñöôïc Tam minh, Luïc thoâng. M 34- Ngaøy xöa coù moät quoác vöông raát hieåu toäi phöôùc, tin coù quaû baùo, thöôøng öa boá thí, khoâng bao giôø traùi yù ngöôøi xin, danh tieáng ñoàn khaép xa gaàn ai cuõng nghe bieát. Luùc baáy giôø coù moät nöôùc keá caän khôûi binh ñaùnh uùp, vua töï nghó: “Neáu ta xua quaân chieán ñaáu, gaây caûnh can qua, raát nhieàu ngöôøi bò saùt haïi. Thaø moät mình ta chòu thieät, khoâng neân ñeå traêm hoï cheát oan.” Quaân giaëc tieán ñeán töø cöûa thaønh phía Ñoâng maø vaøo. Vua töø cöûa phía Taây ñi ra, roài moät mình ñi vaøo röøng saâu maø laùnh naïn. Luùc baáy giôø coù moät Baø-la-moân töø phöông xa ñi ñeán, vì ñi baêng ñöôøng röøng maø ñöôïc gaëp vua, hai ngöôøi gaëp nhau hoûi thaêm. Vua hoûi vò Baø-la-moân: –OÂng töø ñaâu ñeán vaø muoán ñi veà ñaâu? Baø-la-moân thöa: –Toâi nghe quoác vöông teân aáy… coù loøng boá thí khoâng traùi yù ngöôøi neân toâi töø xa laën loäi ñi ñeán, muoán caàu xin boá thí. Vua lieàn traû lôøi: –Ngöôøi maø oâng vöøa noùi laø toâi ñaây. Baø-la-moân nghe qua raát kinh haõi, quaùi laï, lieàn hoûi nhaø vua: –Vì sao hoaøn caûnh cuûa ngöôøi phaûi nhö theá naøy? Khi aáy nhaø vua ñem heát söï tình keå cho Baø-la-moân nghe. Khi nghe xong, oâng ta ngaõ xuoáng ñaát baát tænh. Moät luùc, vua lieàn ñôõ daäy, duøng nöôùc röôùi treân maët, sau ñoù oâng môùi tænh. Vua hoûi oâng ta: –Vì sao ngaøi phaûi buoàn khoå nhö vaäy? Baø-la-moân noùi: –Toâi töø xöa ñeán nay ngheøo cuøng khoán khoå, khoâng coù tieàn cuûa cho

neân môùi töø xa ñeán ñaây, muoán xin ngaøi moät ít tieàn taøi vaät baùu. Nay gaëp phaûi luùc vua nhö theá naøy cho neân trong loøng aùo naõo khoâng theå chòu noåi. Vua lieàn an uûi Baø-la-moân: –OÂng chôù saàu lo. Ta seõ giuùp cho oâng ñöôïc nhieàu tieàn taøi, vaät baùu. Roài vua noùi tieáp: –Vò vua kia tuy laáy ñöôïc nöôùc ta, maø chöa baét ñöôïc ta. OÂng ta ñang ra leänh truy tìm. Neáu ai baét ñöôïc, seõ taëng thöôûng raát lôùn. Baây giôø oâng haõy troùi ta laïi, ñem ñeán cöûa

thaønh, vua kia seõ hoan hyû vaø troïng thöôûng cho oâng. Khi aáy vò Baø-la-moân lieàn laøm theo nhö vaäy, duøng coû keát thaønh daây troùi tay vua laïi, ñem ñeán cöûa thaønh. Ngöôøi giöõ cöûa thaáy ñöôïc, chaïy vaøo caáp baùo vôùi nhaø vua. Taân vöông nghe qua raát kinh dò vaø cuõng raát möøng, lieàn ra leänh cho ngöôøi gaùc cöûa: –Haõy daãn cöïu vöông vaø Baø-la-moân ñeán ñaây. Vua hoûi Baø-la-moân: –Ngöôi coù phöông caùch gì maø baét ñöôïc vò aáy? Baø-la-moân ñaùp: –Thöa, toâi khoâng coù thuaät gì khaùc. Nguyeân vò naøy khi coøn laøm vua raát öa boá thí, cho neân toâi nghe danh töø xa ñeán caàu xin, ñang ôû trong röøng thì gaëp oâng ta. OÂng ta hoûi toâi: “OÂng muoán ñi ñaâu ñaây?”. Khi aáy toâi traû lôøi “Muoán ñeán choã quoác vöông teân aáy...”. OÂng ta laïi noùi vôùi toâi: “Quoác vöông teân aáy laø toâi ñaây.” Toâi nghe noùi vaäy thaát voïng quaù, cheát giaác, khoâng coøn bieát gì caû. OÂng ta ñôõ toâi daäy, duøng nöôùc raûi treân maët, khi toâi ñaõ tænh, oâng ta hoûi: “Vì sao ngöôi phaûi buoàn khoå ñeán nhö theá?”. Toâi traû lôøi: “Ñôøi tröôùc toâi khoâng bieát boá thí cho neân sinh ra ñôøi naøy ngheøo cuøng, neân toâi töø xa ñeán ñaây xin tieàn taøi vaät baùu, boån nguyeän khoâng ñöôïc toaïi yù neân töï sinh taâm aùo naõo.” OÂng ta an uûi toâi: “OÂng ñöøng buoàn phieàn laém, toâi seõ duøng thaân naøy ñeå cung caáp choã caàn duøng cho oâng.” Roài oâng ta baøy cho toâi: “OÂng ñem daây troùi toâi laïi, ñem ñeán cöûa thaønh, vua kia seõ ban thöôûng cho oâng.” Khi taân vöông nghe Baø-la-moân noùi, oâng raát xuùc ñoäng, rôi nöôùc maét, lieàn böôùc xuoáng khoûi ngai vaøng, ñi ñeán ngoài xuoáng, naém tay noùi vôùi cöïu vöông: –Ngaøi môùi thaät laø vua cuûa nöôùc naøy, coøn toâi chæ laø giaëc. Lieàn khi aáy vua trao quyeàn laõnh ñaïo trôû laïi cho cöïu vöông, roài xin quay veà nöôùc mình. Khi vua trôû laïi ñòa vò, lieàn ra leänh thöïc haønh chính saùch nhö cuõ. Nhaân ñaây chuùng ta coù theå roõ: Boà-taùt voán laø ngöôøi phaøm neân môùi laøm ñöôïc vieäc nhaân ñöùc nhö vaäy. Neáu ngöôøi thöôøng ñoái vôùi kinh ñieån, phaûi phaùt taâm vieát cheùp, in aán, heát loøng hoïc hoûi, trì tuïng, thì trôøi vaø ngöôøi aùc khoâng theå quaáy nhieãu deã daøng. Coù hai thöù giaëc cöôùp: 1. Giaëc cöôùp duøng söùc cuûa baøn tay. 2. Giaëc cöôùp chæ duøng phöông tieän. Giaëc cöôùp duøng söùc cuûa baøn tay: Nhö töï tay ñuïc töôøng, hoaëc giaû laøm sö töû, hoaëc laø laøm hình hoa sen ñeå vaøo nhaø ngöôøi laáy ñoà vaät, khoâng laáy heát ñoà vaät, chæ laáy moät ít, ñeå laïi cho chuû coù söï soáng bình thöôøng, khieán cho ngöôøi khen laø giaëc cöôùp toát buïng. Neân sau ñoù hoï trôû veà thay y phuïc, cuøng vôùi baïn beø ñi ñeán nhaø maát ñoà vaät thaêm vieáng. Khi aáy moïi ngöôøi thaáy choã ñuïc vaùch töôøng cuûa giaëc cöôùp, ñeàu noùi ñaây laø loaïi giaëc cöôùp tinh xaûo. Luùc ñoù coù moät thöù giaëc cöôùp, phöông tieän aån trong y phuïc cuûa caùc Phaïm chí, cuõng hieän dieän trong aáy, oâng ta lieàn noùi: –Ñaây chaúng phaûi laø loaïi giaëc cöôùp tinh xaûo, vì duøng

söùc quaù nhieàu maø ñöôïc vaät quaù ít. Theá naøo laø tinh xaûo? Choã coát yeáu laø duøng söùc ít maø ñöôïc vaät nhieàu môùi goïi laø xaûo. Khi aáy coù moät keû cöôùp chæ bieát duøng söùc maïnh cuûa baøn tay, raát ñeå yù lôøi phaùt bieåu treân, neân ñôïi moïi ngöôøi ñi heát môùi theo ngöôøi kia maø hoûi: –Theá naøo goïi laø giaëc cöôùp duøng phöông tieän? OÂng ta traû lôøi: –Ngöôi muoán bieát, chæ caàn theo ta maø haønh ñoäng moät thaùng hôn, vaøo moät ngaøy naøo

ñoù ngöôi seõ töï bieát. Khi aáy keû cöôùp duøng phöông tieän lieàn ra tay phöông tieän: OÂng ta aån trong trang phuïc cuûa Phaïm chí, ñi ñeán nhaø cuûa moät tröôûng giaû raát giaøu coù. OÂng ñi ñeán noùi vôùi tröôûng giaû: –Toâi caàn moät vaät moïn, mong tröôûng giaû giuùp toâi, neáu khoâng baèng loøng cuõng toát. Khi aáy vò tröôûng giaû bieát Phaïm chí kia muoán xin may moät caùi y, lieàn noùi: –Toâi seõ cung caáp cho. Trong thôøi gian chöa nhaän ñöôïc, oâng ta sau ñoù ñeán noùi: –OÂng tröôùc ñaõ coù höùa vôùi toâi, yù ñònh ñoù coù theå thöïc hieän ñöôïc khoâng? Tröôûng giaû traû lôøi: –Ñaõ höùa seõ ñöôïc. Nhö vaäy, oâng ñeán ñuû ba laàn ñeå laøm baèng chöùng cho moïi ngöôøi bieát. Sau ñoù oâng ta laøm ñôn ñem leân trình quan vaø noùi: –Vò tröôûng giaû teân aáy möôïn cuûa toâi möôøi vaïn löôïng vaøng, oâng ta khoâng muoán traû laïi cho toâi. Keû cöôùp lieàn duøng ngöôøi quaûn gia cuûa vò tröôûng giaû ñeå laøm chöùng cho vieäc aáy. Khi ra toøa, vò quan ñaõ thaáy ñuû maët ngöôøi laøm chöùng vaø vò tröôûng giaû. Vò quan toøa hoûi ngöôøi laøm chöùng: –Vieäc aáy coù thaät nhö vaäy khoâng? Ngöôøi laøm chöùng thôøi aáy ñaùp: –Thaät ñuùng nhö vaäy. Quan nghe vaäy lieàn ra leänh vò tröôûng giaû phaûi traû vaøng laïi cho Phaïm chí. Giaëc cöôùp duøng phöông tieän khoâng caàn duøng söùc maø vaãn ñöôïc taøi vaät nhieàu laø nhö vaäy ñoù. Trong ñaïo Phaät, coâng ñöùc tuøy hyû cuõng nhö vaäy. M 35- Coù loaøi roàng ñuû khaû naêng laøm möa, röôùi khaép trong moät nöôùc, hoaëc hai, hoaëc ba, cho ñeán khaép caû Dieâm-phuø-ñeà. Taâm cuûa roàng töï nghó: “Ta muoán giöõ nöôùc möa khoâng bò khoâ thì choã naøo coù theå giöõ ñöôïc?”. Suy nghó kyõ caùc nôi khaùc ñeàu khoâng giöõ ñöôïc, chæ coù röôùi nöôùc möa trong bieån lôùn thì seõ khoâng bò khoâ. Caâu chuyeän thí duï naøy noùi: Boá thí ít maø ñöôïc quaû baùo khoâng cuøng taän, ñieàu duy nhaát laø nhôø ñaët ñeå trong bieån giaùo phaùp cuûa Ñöùc Phaät. Ñaây cuõng noùi roõ: Nöôùc möa cuøng trí cuûa roàng hôïp nhau laø nöông gaù ñuùng choã neân khoâng khoâ heùo. Boá thí cuøng Baùt-nhaõ hôïp, goïi laø ñaët ñeå ñuùng choã, neân khoâng khoâ kieät vaäy. M 36- Chuyeån luaân thaùnh vöông sôû dó coù xe baùu Kim luaân vì trôøi Ñeá Thích thöôøng ra leänh cho Töù Thieân vöông moät thaùng saùu ngaøy xem xeùt haønh vi thieän aùc cuûa con ngöôøi trong thieân haï. Töù Thieân vöông vaø thaùi töû laøm söù giaû, thaáy coù ñöùc vua trong moät nöôùc lôùn duøng möôøi ñieàu laønh vaø boán phaùp Töø, Bi, Hyû, Xaû ñeå cai trò nhaân daân, taâm lo laéng, aân caàn giuùp ngöôøi vaø vaät, gioáng nhö ngöôøi cha laønh thöông meán ñaøn con. Söù giaû môùi ñem vieäc naøy thöa vôùi trôøi Ñeá Thích. Vua trôøi nghe qua raát hoan hyû vaø cuõng khen ngôïi taøi ñöùc cuûa vua kia, lieàn ra leänh cho Tyø-thuû-yeát-ma ban xe baùu Kim luaân cho vua. Tyø-thuû-yeát-ma lieàn

laáy xe baùu Kim luaân ñem trao cho Tyø-sa-moân Thieân vöông. Tyø-sa-moân laïi ñem trao cho Phi haønh Daï-xoa. Phi haønh Daï-xoa mang xe ñeán cho Ñaïi quoác vöông. Tyø-sa-moân Thieân vöông ra leänh cho Daï-xoa: –Ngöôi haõy vì ñöùc vua giöõ gìn xe baùu Kim luaân naøy vaø neân toân vua leân treân ñaàu cho ñeán heát ñôøi cuûa vua, khoâng ñöôïc nöûa chöøng xaû boû. Töø ñaáy, vò Daï-xoa thöôøng vì vua giöõ gìn. Thaùnh vöông muoán ñi ñaâu, taát caû ñeàu ñöôïc tuøy yù. Khi ñöùc vua thoï maïng ñaõ heát, Daï-xoa môùi ñem trao laïi cho Tyø-sa-moân Thieân vöông. Tyø-sa-moân trao laïi cho Tyø-thuû-yeát-ma, Tyø-thuû-yeát-ma laïi boû vaøo trong kho baùu. M 37- Ngaøy xöa coù vò vua coõi trôøi Ñaïi phaïm teân laø Baø-giaø, do taïo nhaân laønh ñôøi tröôùc neân soáng raát laâu. Thoï maïng cuûa vò vua trôøi naøy traûi qua ñeán baûy möôi hai laàn thoï maïng cuûa caùc Phaïm thieân khaùc. Vì soáng raát laâu cho neân oâng sinh taâm taø kieán, cho raèng: “Ta laø thöôøng coøn” vaø nghó: “Ta cuõng ñöôïc töï taïi. Töø nay veà sau, ai muoán ñöôïc thaáy ta, neáu ta chaáp nhaän cho ñeán yeát kieán thì môùi ñöôïc dieän kieán, khoâng chaáp nhaän thì phaûi döøng laïi.” Ñöùc Phaät duøng ñaïo nhaõn quaùn saùt taâm oâng ta, neân cuøng vôùi Xaù-lôïi-phaát, Muïc- kieàn-lieân vaø boán ñeä töû lôùn ñeàu bay leân ngoài treân ñænh ñaàu cuûa vua trôøi kia, Xaù-lôïi-phaát ñöùng haàu beân phaûi, Muïc-kieàn-lieân beân traùi, Ca-dieáp haàu phía tröôùc, Ñaïi Ca-chieân-dieân ñöùng phía sau. Phaät baûo Phaïm vöông: –Ngöôi töï cho laø thöôøng coøn, laø töï taïi, Ta nay vì sao laïi ngoài ñöôïc treân ñaûnh ñaàu cuûa ngöôi? Theá Toân laïi hoûi: –Ngöôi nhaän thaáy theá naøo maø töï cho mình laø thöôøng coøn, laø töï taïi? Phaïm vöông thöa: –Toâi ôû trong coõi Phaïm thieân naøy, coù ñeán baûy möôi hai laàn caùc Phaïm thieân khaùc thöù lôùp thoï maïng ñaõ heát maø toâi thì khoâng bao giôø heát, laïi coøn ñöôïc höôûng ba phöôùc ñöùc lôùn, trôøi ngöôøi ñeàu heát maø toâi khoâng bao giôø heát. Do nhaân duyeân nhö vaäy neân toâi töï cho laø thöôøng coøn. Ñöùc Phaät daïy Phaïm vöông: –Ta laø Baäc Nhaát Thieát Trí, coù theå thaáy khi ngöôi môùi sinh, cuõng thaáy khi ngöôi cheát vaø cuõng thaáy roõ söï thaät cuûa caùc phaùp khoâng coù sai laàm. Ngöôi chôù ngu si, meâ hoaëc töï cho laø thöôøng coøn. Phaïm Thieân vöông bieát ñöôïc Tuùc maïng, muoán thöû xem Phaät coù roõ bieát khoâng, lieàn baïch Ñöùc Phaät: –Ngaøi coù bieát toâi töø nguyeân nhaân naøo maø ñöôïc soáng laâu khoâng? Ñöùc Phaät daïy Phaïm thieân vöông: –Ngöôi ñaõ töøng laøm moät vò tu Tieân ñöôïc naêm pheùp thaàn thoâng. Thaáy coù nhieàu ngöôøi nöông thuyeàn vaøo bieån, luùc aáy gioù maïnh ñoät nhieân noåi daäy, soùng nöôùc ñaày trôøi, ngöôi khi aáy duøng naêng löïc thaàn thoâng cuûa mình cöùu vôùt, daãn daét moïi ngöôøi ñeàu ñöôïc leân bôø, khieán cho taát caû ñeàu thoaùt naïn cheát ñuoái. Ñoù laø nguyeân nhaân thöù nhaát. Laïi nöõa, vaøo moät kieáp khaùc ngöôi ñaõ töøng laøm quan cuûa moät nöôùc lôùn, coù moät xoùm laøng vi phaïm phaùp luaät cuûa vua, vua raát giaän, muoán gieát saïch xoùm laøng aáy. Ngöôi thôøi baáy giôø vì thöông xoùt neân ñem heát taøi saûn cuûa mình laøm moät ñöôøng haàm khieán cho moïi ngöôøi nhôø ñoù maø ñöôïc thoaùt cheát. Ñaây laø nguyeân nhaân thöù hai vaäy.

Do hai nguyeân nhaân naøy cho neân ngöôi ñöôïc soáng laâu nhö theá. Töø nay trôû veà sau coøn traûi qua ba möôi saùu kieáp nöõa, thì thoï maïng cuûa ngöôi seõ heát.

Phaïm Thieân vöông nghe Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy lieàn phaùt sinh tín taâm, heát loøng chaùnh nieäm tö duy, ñöôïc ñaïo quaû A-na-haøm. Vò Phaïm Thieân vöông do nhaân duyeân nhö theá maø ñöôïc thoï maïng laâu daøi nhö vaäy, huoáng gì Ñöùc Phaät ôû trong voâ soá kieáp, tích chöùa caùc theä nguyeän roäng lôùn, Töø bi cöùu giuùp chuùng sinh, coù ngöôøi caàn ñaàu cho ñaàu, caàn maét Ngaøi boá thí maét, taát caû mong caàu cuûa chuùng sinh, Ngaøi ñeàu taän taâm cung caáp. Cho neân thaân Nhö Lai truøm khaép caû hö khoâng cuõng chöa laáy laøm lôùn, thoï maïng cuûa Ngaøi nhieàu soá kieáp nhö vi traàn cuõng chöa phaûi laø nhieàu vaäy.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.